THE STANDARD BEARER

EDITORIAL STAFF
H. Danhof
H. Hoeksema
G. M. Ophoff
B. J. Danhof
G. Van Beek

Reformed Semi-Monthly

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION
GRAND RAPIDS, MICH.

Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich.

Subscription communications should be addressed to J. H. Vander Vennen, 1061 Dunham St., S. E., Grand Rapids, Mich. Communications relative to contents of Magazine should be addressed to Rev. H. Hoeksema, 1213 Sherman Street, S.E., Grand Rapids, Mich.

Vol. II, No. 12 JULY 1, 1926 Subscription Price, $2.50

MEDITATIE

TOT OP DIEN DAG

Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus.
—Filippensen 1:6.

Wat heerlijke belijdenis!

God begon een werk, een goed werk, een werk, dat schoon en allesovertreffend heerlijk is. Hij zal dat voortzetten en voleindigen tot het in al zijn glans eeuwig schitteren zal....

En daarop leg ik mij vertrouwend neer....

Daarbij leef ik. Daarbij strijd en worstel ik. Daarmede ga ik straks de eeuwigheid in, mijn lichaam tijdelijk bergende in den kuil des doods tot op dien dag....

Hoe geestelijk vast en kalm wordt op dien grond het leven!

En hoe ontvangt dan Hij, Die waardig is om te ontvangen allen lof en alle aanbidding en dankzegging tot in der eeuwen eeuwigheid, en tegenover Wien geen vleesch ooit kan of mag roemen, de volle eer van al Zijn machtig en heerlijk werk!

Want een goed werk verricht de Heere. Zoo onuitsprekelijk schoon en heerlijk is Zijn werk der verlossing, als de liefde, waarmede Hij ons heeft liefgehad ondoorgrondelijk is.

Zoo is het reeds met Zijn werk vóór ons. Het stille en wondere symbool van dat werk God voor onze zaligheid is altijd het kruis. Daar bij dat vloekhout voelt ge altijd weer den harteklop van Gods wondere liefde, want uit die liefde stroomt dat bloed Zijns Zoons. Daar op Golgotha begint ge altijd opnieuw te beseffen, dat de diepte dier liefde Gods niet te peilen is, evenmin als ge de grootte kunt meten van de gave, die God zelf daar als offerande voor Zijn volk schenkt. En vanuit dat wondere kruis als het centrum loopen dan de lijnen, die heel het schoone werk Gods vóór ons, *terug* door den diepen weg der vernedering naar de kribbe van Immanuel zoowel als *vooruit* over opstanding en triumfantelijke opvaart naar het Vaderhuis naar de heerlijkheid aan de rechterhand der kracht Gods, als voor onze oogen in beeld brengen....

Doch niet minder schoon en aanbiddelijk heerlijk en wonderlijk is Gods werk *in* ons.

Och, wat zou het al baten, zoo de Heere God al een goed werk vóór ons verricht had en nu ook ons deed verkonden en als voor oogen schilderde, zoo Hij door Almachtige genade nu ook ons geen deelgenooten maakte van dat heil?

Doch zoo is het niet.

Ook wat in ons geschied is Zijn werk.

Niet alsof we dit tweeërlei werk Gods ooit zouden mogen voorstellen als twee verschillende, los naast elkander staande werken Gods. Neen, 't is één groot werk van heil en verlossing, één groote en heerlijke openbaring van overweldigende genade en onpeilbare liefde. Het is dezelfde, door niets te stuiten of te keeren stroom van liefde, die over het vloekhout van Golgotha golft en straks ook onze harten vervult met de liefde Gods. Het is één aanbiddelijk raadsplan van heil, dat God openbaart, één Middelaar, door Wien Hij Zijn werk vóór ons en ook in ons volbrengt, door Wien Hij rechtvaardigt en ook heiligt, verlost en ook verheerlijkt....

Doch wel zijn het twee zijden van hetzelfde werk Gods, Zijn werk vóór ons en Zijn werk in ons, het voorwerpelijke in Christus, het onderwerpelijke uit Christus in ons, de verwerving en daarstelling der zaligheid en de schenking des heils.

En 't is al Gods werk.

Want wij zijn Zijn maaksel...

Opdat geen vleesch ooit zou roemen voor Hem.

Al wat er ooit geschieden moet, om van den vijandigen, dood in zonden en misdaden liggenden, vloekenden, God en zijn naaste hatenden, in duisternis wandelenden zondaar een volmaakten heilige te vormen, het beeld van Gods Zoon vertoonend, zingend en jubelend voor den troon Gods en des Lams in het heerlijke eeuwige Koninkrijk, Hem verheerlijkend, die zoo groote genade bewees aan arme verlorenen, — dat alles is Gods werk....

Hij begint dat, Hij volbrengt het....

En Hij zal het zekerlijk volbrengen.
Tot op dien dag....
Heerlijke belijdenis!

Het begin van dat werk in ons is Godes.

Niet onzer.

Niet zóó staat de zaak met Gods heil, dat Hij alles vóór ons volbrengt en dat nu ons werk begint, waar dat werk der verwerving des heils ophoudt.

Zulk een voorstelling is armzalige vrije-wils-drijverij. God wil dan, dat iemand, dat een iegelijk zalig wordt. Hij bereidt ook voor allen een plaats in die zaligheid en laat nu voorts verkondigen, dat de plaats gereed is en dat ieder, die wil, komen kan. Maar of die plaats in de eeuwige zaligheid nu ook zal worden vervuld, dat hangt af van de wilskeuze van ieder kind van Adam.

Och, ware die voorstelling waar, het Vaderhuis bleef immers eeuwig ledig, het bloed des kruises had tevergeefs gevloeid, Gods werk ware een bittere teleurstelling....

Niemand kan tot Hem komen tenzij de Vader Hem trekke!

Noch ook is het dus, dat God en wij dat werk in ons beginnen. Zoo predikt men wel met wat sterker schijn van waarheid. O, de voorstelling van het oude Remonstrantisme kan zich zoo fijn uitspinnen en zoo schier onmerkbaar leidt ze u toch weer van den rechten weg af! Zie, zoo stemt men het u dan grif toe, het is alles genade wat ons naar de heerlijkheid brengt. Zou de natuurlijke mensch uit en van zichzelven ook maar iets goeds kunnen denken of willen of begeeren, veel minder doen? Het zij verre van ons zoo iets te verkondigen! Neen, hij is immers dood in zonden en misdaden en een vijand Gods van nature. Daarom belijden we het van ganscher harte, dat het werk der zaligheid Gods werk is, van het begin tot het einde en dat wel in ons zoowel als voor ons. Hij moet wederbaren, Hij moet het geloof schenken, Hij moet heiligen en bewaren en ons straks uit genade de heerlijkheid deelachtig doen worden. En Hij doet dat door Zijn Geest in Christus Jezus, die dat alles uitwerkt in onze harten. 't Is niets anders dan almachtige en wondere genade Gods. Maar ziet, zoo gaat men dan eindelijk voort, dit eene moogt ge toch nooit ontkennen, dat de zondaar van zijn kant deze genade moet willen ontvangen. Hij kan haar willen of niet willen. Hij kan zijn hart, zoo al niet wijd open zetten, toch van het slot af doen, om den Geest der genade binnen te laten; maar hij kan dien Geest ook wederstaan. Hij kan om die genade bidden of haar ook weigeren. En wil hij slechts, zet hij de deur zijns harten slechts even op een kier, slaakt hij er slechts één zucht om, dan, maar dan ook alleen, begint God het werk Zijner wondere genade in zijn hart!....

O, zoo fijn!

Wie zou zich niet laten verleiden door zoo verfijnde ketterij?

En toch?....

Zoo wordt het zwaartepunt verlegd. Zoo ligt het begin, het allereerste begin, zij het nog zoo klein en schijnbaar onbeduidend, niet in onwederstandelijke genade, maar in een daad van des zondaars vrijen wil. Hij wil dan eerst, en dan begint God. De eerste zucht om genade is dan van hem....

En toch, ook zoo bleef de hemel ledig.

Want wel kan de zondaar willen, doch alleen om Gods genadewerk verre van zich te houden. Wel kan hij de deur van zijn hart toesluiten en, zoo God niet onwederstandelijk tusschenbeiden komt, steeds meer met harde grendelen van zonde en ongehoorzaamheid verzekeren, maar dat hart ook slechts op een kier zetten voor Gods genade vermag hij niet te willen. Zuchten en bidden om verlossing doet nooit een mensch dood in zonden....

Achter dat eerste zuchten, dieper dan die eerste bede, ligt het begin van het werk Gods in ons, een werk van onwederstandelijke, hartverbrekende, vermurwende en vernieuwende genade....

En wie de deur van zijn hart opent op de stem van Jezus' liefedijk roepen, de deur van diens hart werd reeds opengebroken door den Geest van dienzelfden Heiland....

Wie bidt heeft door genade geleerd te bidden.

Wie zucht is reeds het voorwerp geworden van eeuwige barmhartigheden.

Want God begint het goede werk in ons.

En Hij alleen!

Wonderlijk schoone belijdenis!

Want Hij zal het voleindigen!

En dat wel tot op den dag van Christus Jezus.

Let daar wel op. Het is niet maar in of op dien dag, dat God dit werk voleindigt en volmaakt, maar *tot* op dien dag!

Daar komt een dag van Christus Jezus. Het is geheel en al Zijn dag, omdat Hij in dien dag Zijn volkomene overwinning in heerlijkheid zal openbaren. Het is de dag, die den morgenstond doet aanbreken van den eeuwigen dag, van den dag waarop nooit een nacht meer volgen zal, waarin er geen schaduw van den nacht meer zal zijn, waarin het eeuwig en louter licht zal zijn, omdat God Zelf daar het licht is en het Lam de kaars. Dan zal het werk, dat God in ons begon, toen de Geest van Christus met wederbarende genade intrek nam in de stille verborgenheden van ons hart, voleindigd worden en in hemelschen glans geopenbaard....

't Begin ligt in de wedergeboorte....

De voleinding in eeuwige volzaligheden in 't Koninkrijk bereid van voor de grondlegging der wereld.

Doch ook al wat tusschen dat eerste begin en dat heerlijk einde ligt, is Gods werk. Het is niet aldus, dat Hij een goed werk in ons begint, om het dan aan eigen lot en worsteling of ook aan de kracht van eigen wil over te geven, om het dan straks te voleindigen in den dag van Christus Jezus. Neen, maar Hij voleindigt het *tot* op dien dag.

Nooit laat Hij varen het werk Zijner handen.

Zonder Hem zou dat werk ook geen oogenblik in ons kunnen stand houden, nog veel minder zichzelf kunnen bewaren te midden der verleiding dezer wereld en der zonde en de aanvechtingen des duivels, en nog weer minder zich kunnen ontwikkelen en voleindigen.

Maar de Trooster blijft in ons.

Eenmaal Zijne woning bij ons gemaakt hebbende, verlaat Hij ons nimmermeer. Hij heiligt en sterkt, Hij doet opwassen in genade en kennis van onzen Heere Jezus Christus, Hij getuigt en verzekert en troost, Hij geeft kracht en beschut en bewaart, Hij haalt den band der liefde, den band des verbonds met onzen God steeds nauwer toe. Hij bidt in ons, en bidt vóór ons, als wij niet weten wat we bidden zullen gelijk het behoort. Straks gaat Hij met ons door de vallei der schaduwe des doods en leidt ons het eeuwige Vaderhuis binnen, ons verlost hebbende van het aardsche huis dezes tabernakels; Hij waakt over ons lichaam als het wordt neergelegd in de ruste van het stof des doods....

Tot op dien dag!

En dan komt de opwekking ten uitersten dage, waardoor Hij ons lichaam veranderen zal en gelijk zal maken aan het volmaakte en hemelsche en heerlijke lichaam van onzen Heere Jezus Christus....

En Hij geeft ons in nooit gekende vreugde een plaats, daar waar God Zijn eeuwige tabernakel spreidt over Zijne kinderen....

In 't eeuwig Koninkrijk.

Want Hij heeft in ons een goed werk begonnen.

Hij zal het ook voleindigen.

Alle roem alleen aan Hem!

Wat bron van troost!

Hoe zeker gaat dan Gods kind op zijn weg!

Want Hij *zal* het zeker voleindigen.

Daarop verlaten we ons voor tijd en eeuwigheid, in leven en in sterven. Rustend in die belijdenis strijden en worstelen we en leggen we straks aan het einde van de pelgrimstocht het moede hoofd met blijde verzekering neer op de doodspeluw....

Och, lag het begin aan ons, waar zou de blijde verzekering der overwinning zijn? Rust alles in mijn wilskeuze en hangt het nog dagelijks van de keuze van mijn hart af, of ik ooit een plaats zal hebben in het volzalige Koninkrijk, nooit zou ik te midden van worstelingen en lijden de blijmoedige getuigenis in het hart mogen dragen, dat aan het einde de overwinning zeker wacht....

Doch thans?

God is een werk begonnen in mij!

Hij begint nooit een werk of naar Zijn eeuwigen raad stelt Hij zich ten doel, om dat werk ook te voleindigen.

En nooit verandert Hij. Zijn wil en raad staan eeuwig vast. Hij is geen mensch, dat Hem iets berouwen zou. Zou Hij, die naar dienzelfden raad niet aarzelde, om voor dit werk der verlossing Zijn Eenig Geliefde in den dood te geven en zoo bang te doen lijden, ooit kunnen veranderen ten opzichte van het werk in mij begonnen?....

Nimmer!

Ook staat alles Hem in de voleindiging van dat werk ten dienste. Want het is alles middel en alle schepsel in hemel of op aarde, gewillig of onwillig, moet medewerken tot de voleindiging van dat wondere werk, dat in ons eens in heerlijken en hemelschen glans schitteren zal. Zou iets Hem dan kunnen trotseeren of verhinderen om dat werk te voleindigen van nu aan tot op dien dag?....

Niets!

Hij zal het voleindigen.

't Ligt alles vast in den eeuwigen God.

Daarbij dan zullen we leven en streven en worstelen en strijden en lijden en loopen met lijdzaamheid de loopbaan, die ons is voorgesteld, werkende onzes zelfs zaligheid met vreeze en beving, omdat het God is, die in ons werkt beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen.

Het oog op de zekere kroon.

En straks Hem alleen alle roem.

Eeuwiglijk!

H. H.

ONS VAANDEL

O, welk een glorie! welk een heil! De kruisvaan mag ik dragen!
'k Heb alles voor mijn Heiland veil; ik durf den aanval wagen!
Zwak is mijn arm, maar God is trouw; en Hij zal niet gehengen,
Dat ik behouden blijven zou, waar ik mijn bloed moest plengen.
Neen, 'k plant het vaandel op het slot, dat de eeuwgeest dorst bezetten!
Of moog' ter eere van mijn God, 't geweld mijn hoofd verpletten,
Dan blikk' mij, met die dierb're vaan geklemd in stervende armen,
De gloriedag van Christus aan, en 't uur van Gods erbarmen!

Uit: "Aan Bilderdijk" door Da Costa.

THE FOOL

"There is no God," the fool in secret said:
"There is no God that rules o'er earth or sky."
Tear off the band that binds the wretch's head,
That God may burst upon his faithless eye!
Is there no God? — The stars in myriad spread,
If he look up, the blasphemy deny;
While his own features, in the mirror read,
Reflect the image of Divinity.
Is there no God? — The stream that silver flows,
The flowers, the grass, the sands, each wind that blows,
All speak of God, throughout, one voice agrees,
And, eloquent, his dread existence shows:
Blind to thyself, ah, see him, fool, in these!"

Giovanni Cotta.

BLESSING OR CURSING?

The final question that remains to be considered in connection with the subject of God's relation to the wicked in this present time is: what is God's attitude toward the ungodly and what is His divine purpose regarding them, when He bestows upon them all the things of this present time?

That we are employing the language of Scripture when we prefer to speak definitely of the wicked and the ungodly, rather than referring to them vaguely and ambiguously as the unconverted, we have abundantly proved by the testimony of Holy Writ itself. And we have also shown in Scripture's own language that it is perfectly biblical to affirm that God hates the workers of iniquity while it is unscriptural to allege, that He loves their persons though He hates their works.

But still the question remains: how much we conceive, then, of God's mind and heart and His relation to these same ungodly, whom He hates, when nevertheless He sends unto them His good things from above? The things of this present time are, to a certain extent at least, common to all, the godly and the ungodly. Are they, then, not the clear proof of the patent fact, that as long as the ungodly live in this world, they are with the godly the objects of God's lovingkindness and tender mercies? Is the undeniable fact that they receive these things not sufficient proof that in this world God is gracious in a certain sense of the word to all, and that the covenant He established with Noah and his seed is a relation of friendship for the time being between God and every man? That is the question of common grace.

Now, before we turn to the pages of Holy Writ for an answer to this question, it may not be improper to show that an affirmative answer to it certainly cannot be defended before the bar of our Reformed Confession. The confusion that resulted on the floor of the last synod of the Christian Reformed Churches in Kalamazoo, when the attempt was made to bring the idea of a common grace into harmony with these confessions, is proof sufficient of the hopelessness of the case. The entire line that is followed in the Reformed Standards is opposed to any idea of a common grace. Let us try to make this evident.

Standing on the common basis of our Reformed Creed we all believe in the doctrine of reprobation according to the Canons of Dordt, I, A, 15:

"What peculiarly tends to illustrate and recommend the eternal and unmerited grace of election, is the express testimony of sacred Scripture, that not all, but some only are elected, while others are passed by in the eternal decree; whom God out of His sovereign, most just, irreprehensible and unchangeable good pleasure, hath decreed to leave in the common misery into which they have wilfully plunged themselves, and not to bestow upon them saving faith and the grace of conversion; but permitting them in His just judgment to follow their own ways, at last for the declaration of His justice, to condemn and punish them forever, not only on account of their unbelief, but also for all their other sins. And this is the decree of reprobation which by no means makes God the author of sin (the very thought of which is blasphemy), but declares him to be an awful, irreprehensible and righteous judge and avenger thereof."

The above is an article of the faith of every Reformed man. It offers, therefore, common ground for the discussion of our problem. It certainly is a fundamental article of our faith, as all will admit. And it is plainly related to the question we are now considering, for it speaks of God's attitude relative to the wicked. Neither is it possible to allege that this language is too severe or extreme. For not only is it a literal quotation from the Canons to which all true reformed people subscribe, but the form of expression in it is infralapsarian without any doubt. And for our present purpose this is entirely sufficient. Not infrequently it is alleged that denial of common grace follows inevitably from our supralapsarian tendencies, while the Confession assumes the infra standpoint. There is, we maintain, no truth in that allegation whatsoever. For the sake of argument we will, therefore, for the present be content with the infralapsarian basis, in order that we may have a common ground on which to stand and a common standpoint from which to start. But notice, that even so, the confession declares:

a) That the reprobate wicked (and of them we are speaking when we deal with the question of common grace) are by God's unchangeable decree passed by as far as His saving grace is concerned. It is His unchangeable will and council not to save them, to leave them in their sin and common misery, and to permit them to walk in their own way, that is, the way of sin to the very end.

b) That God's purpose in this irreprehensible counsel is the declaration of His justice in the punishment and eternal destruction of these wicked, thus passed by and left to their own ways, because of their unbelief and all their other sins.

We are all agreed, therefore, that the end of these reprobate wicked is firmly decreed and fixed as far as God's eternal mind and will are concerned. That end is eternal destruction and punishment as a declaration of God's justice. There is no dispute about this. We are also agreed, that the way of sin and wickedness, in which they, according to God's decree over them, are left to walk, is the means by which they are led to this destruction and eternal punishment. It is the means whereby God leads them on to their just punishment, and it is also the means whereby they themselves, as willing, moral agents run to that final and eternal destruction. For this sin, in which they are permitted to walk and from which God will not save them by His grace, becomes the ground for their just condemnation.

Now, it is also plain that this way in which they are permitted to walk is prepared for them through the things they receive in this present life. Never could they walk in their sinful way, never could they, therefore, run to eternal desolation, unless they received these means. Yea, more, but for these things there would be no way for them to walk. From God they receive their present existence, and they are born under the condemnation of the first Adam; from God they receive their body and their soul, their mind and their natural light, their knowledge of God and of the difference between good and evil, their will and all their power of soul and body; their eyes to see and their ears to hear and their mouth to speak. From Him they also receive all the things of this world, rain and sunshine, their houses and their wealth, their wives and their children and all that belongs to the things of this present life. For all these things they are morally responsible before God as conscious and willing agents. For man is accountable to walk before his God in love. He must love the Lord his God with all his heart and mind and soul and strength and serve Him with every means God provides for him. He must know Him with his mind and speak for Him with his mouth; he must will Him with his will and obey Him with all his strength, work for Him and walk in His ways. That is his sacred obligation. For all this he is responsible. Not to do this, to employ his talents and means in the service of darkness is sin and brings nothing but wrath and condemnation. And the greater his power and talents and the abundance of means he receives from his God the greater becomes also his responsibility. Now, the subjects of which we are speaking, the reprobate sinners, certainly employ all these powers and means in the service of sin. For them they are a means to sin. And thus they increase their guilt daily and heap up treasures of wrath for the day of righteous judgment. They daily work out their own condemnation in the way of sin and ungodliness in which they walk. And the greater their name is in this world and their power and wealth and prosperity, the more abundant become the treasures of wrath they are storing for the day of destruction. And therefore, we conclude, that the ungodly surely never receive anything else than means to their destruction and final condemnation. The things of this present time are to them not a good but an evil. However good and pleasant anything may appear in itself and actually may be, as soon as it becomes only a means to destruction it certainly is itself an evil. A little while of earthly existence, of prosperity and wealth and power and enjoyment according to the flesh is for the wicked a means whereby they run and are led to eternal woe and desolation. Certainly, that passing and fleeting show of this earthly life cannot be called a good, no matter if it implies the possession of the whole world, if it must become instrumental to lead us to an eternity of damnation and wrath. To the wicked all things are evil because they are wicked. And it certainly were better for them had they never been born and seen the light of the sun.

Thus far we must all agree on any Reformed basis. The things of the present work eternal desolation for the wicked. And things that in a little while work eternal desolation are not good but evil to us. They do not bless us but they curse us. They are not to be desired but rather to be dreaded.

But, I hear our opponents interject, the case is thus, that the wicked turns the good things of God into a curse for himself. The things are in themselves good, but the wicked employs them in his sinful way. And because he does so, he changes all things into a curse for himself. Wilfully he runs with all things into that eternal destruction. Very well. We agree. He does so change all things into a curse for himself. For he is a moral agent. He choses for himself the way of the ungodly. And in that way of the ungodly he uses all the things God gives him in this present life as a means to destruction. He works out his own condemnation. For it is this moral action on his own part that fixes his responsibility. To this we have no objection whatsoever. But our opponent, standing on the basis of our Reformed confession must also admit, that God also employs these same things for that purpose of the wicked's eternal desolation. To say, that God intends to be gracious to that wicked man in the things of this present life, but that the wicked apart from God and contrary to His purpose change this grace into a curse, is neither reformed nor scriptural, but is essentially Pelagian and against Holy Writ. For if the things of this present time are to become a blessing instead of a curse, the wicked man must be delivered from his wickedness and must be set right in relation to God. But we have stated from the common confession, that God in His eternal counsel decreed that He would leave these reprobate wicked in their sin, that He would not give them the saving faith and the grace whereby they are converted, that He would permit them to walk in their own sinful ways, in which all things, whatsoever God may give them lead to their eternal destruction. Hence, that the things they receive in time are means to their destruction and, therefore, evils and not good things, is according to God's eternal mind. He curses and He leads to destruction. And, therefore, whatever the wicked may receive, he receives no grace. God does not assume an attitude of grace toward them, neither bless them. For He simply executes His counsel with regard to the ungodly, namely, that they shall be everlasting manifestations of His just wrath and righteous indignation over sin.

We conclude, therefore, that God sends the things of this present time to the reprobate ungodly in His righteous judgment and His wrath over the workers of iniquity, to lead them to eternal punishment and prepare them for the day of slaughter.

This is entirely in harmony with the Reformed line of thought as expressed in the confessions.

And that this is also the plain teaching of Holy Writ we hope to show in the future.

H. H.

PROTESTEN

(Vervolg)

Natuurlijk verwacht gij van hem, dat hij, nu na twee jaren, u dit protest, dat destijds in der haast opgesteld werd, eenigszins aanvult en nader belicht.

Zulks doende, vraagt hij allereerst uwe aandacht voor eene onnauwkeurigheid voorkomende op bl. 131 van de Acta Synodi 1924. Onder punt 3 vindt men daar de volgende aanhaling uit *Van Zonde en Genade*, bl. 133: "Hierbij nu rijzen tal van vragen, waarvan wel de voornaamste deze is, hoe iemand die dood is, nog werkingen kan doen, en hoe het stuiten der zonde door de gemeene gratie er toe leiden kan, dat niet alleen de zonde uitblijft of minder wordt, maar dat hij ook iets positiefs goeds doet, zij het dan ook slechts in burgerlijk gerechtigen zin." Deze aanhaling dient daar ter plaatse te worden uitgelicht, aangezien deze passage in *Van Zonde en Genade*, eene aanhaling is uit Kuyper's *Gemeene Gratie*. Wil men niet Kuyper veroordeelen, — en dat wil en mag de Synode in dat verband natuurlijk niet —, dan moet dit geschieden; want onmiddellijk daarop heet het: "Evenals de vorige, acht uwe Commissie — de Synodale commissie van praeadvies — ook deze uitspraken in strijd te zijn met de Heilige Schrift en met onze Belijdenisschriften," enz. Deze passage bevat echter slechts eene karakteristieke vraag van Kuyper.

Verder zij de Synode er aan herinnert, dat de Synode van 1924, nadat zij 9 van de oorspronkelijke 12 punten van het rapport van de commissie van praeadvies had uitgeschakeld, besloot de volgende stukken uit genoemd rapport te lichten, en niet in de Acta op te nemen:

1. "Toch acht uwe commissie het niet overbodig, dat de Synode bij monde van haren president, in verband met enkele sterke uitdrukkingen, de broeders Danhof en Hoeksema vermane, om in hunne voorstelling der waarheid meer rekening te houden met de wijze, waarop onze Belijdenisschriften zich uitspreken, en vooral met punt I van de Utrechtsche Conclusies. Voorbeelden van zulke uitdrukkingen zijn: *Van Zonde en Genade*, p. 194, (cf. Van Baalen, p. 8); *Niet Doopersch maar Gereformeerd*, p. 57 (Instructie Classis G. R. Oost, punt 5.)"

2. "Zoo de Synode bovengenoemde punten aanvaardt, rijst terstond de vraag of de Synode van deze zaak direct een tuchtzaak moet maken door zich met de bezwaren tegen de leeraren H. Danhof en H. Hoeksema tot hunne respective kerkeraden te wenden. Uwe commissie oordeelt dat dit minder gewenscht zou zijn.

a. Omdat de broeders volgens hun eigen herhaalde verklaring niet anders willen en bedoelen dan de Gereformeerde leer, de leer der H. Schrift en van onze Belijdenisschriften, te leeren en te verdedigen, en wij van hen gaarne willen aannemen, dat zij ter goeder trouw hebben gedwaald; en —

b. Omdat niet kan worden ontkend, dat zij in de grondwaarheden, zooals die in onze Belijdenisschriften geformuleerd zijn, Gereformeerd zijn, al is het ook met eene neiging tot eenzijdigheid.

Uwe Commissie zou gaarne zien, dat de Synode dit oordeel der commissie tot het hare maakte.

Echter adviseert uwe Commissie der Synode, om bij monde van haren president:

1) De broeders ernstig te vermanen met het oog op hunne afwijkingen, en van hen de belofte te vragen, dat zij zich in de toekomst zullen houden aan hetgeen de Synode in de drie punten heeft uitgesproken.

2) Er bij de broeders H. Danhof en H. Hoeksema met allen ernst op aan te dringen, dat zij aflaten van alle pogingen, om hunne afwijkende beschouwingen betreffende de drie punten in de kerk te propageeren.

3) Er de broeders op te wijzen, dat zoo het nu of in de naaste toekomst mocht blijken, dat zij zich niet willen houden aan de besluiten der Synode, deze dan, zeer tot haar leedwezen, genoodzaakt zal zijn, om de zaak bij hunne respective kerkeraden aanhangig te maken.

Mochten onverhoopt de betrokken broeders weigeren aan de gestelde voorwaarden te voldoen, zou de Synode een commissie moeten benoemen. Uwe Commissie zou in dat geval den wenk willen geven, dat deze besta uit het moderamen der Synode."

De Synode oordeele zelf, of de Synode van 1924 door deze uitlichting en weglating niet den indruk gaf, dat de laatste negen van de oorspronkelijke twaalf punten nu voor goed waren afgedaan, en dat die Synode niet wilde openbaar hebben, dat hare commissie van praeadvies haar aldus had geadviseerd. Zij zij hiermede er echter tevens aan herinnert, dat die zelfde Synode van Kalamazoo, zelfs zonder eenige nieuwe bespreking van hare reeds genomen besluiten, en nog minder met herroeping daarvan, opnieuw reflecteerde op die zoogenaamde sterke uitdrukkingen, en dat wel in verband met de voorstelling der waarheid in de prediking; doch nu zonder die *uitdrukkingen* ook maar eenigszins nader aan te duiden. Zulks blijkt uit de uitspraken, waarmede zij "de drie punten" vergezeld liet gaan. Deze luiden aldus:

"De Synode spreekt uit dat onderscheidene uitdrukkingen in de geschriften van de leeraren H. Danhof en H. Hoeksema niet wel te rijmen zijn met wat Schrift en Confessie ons leeren aangaande de drie punten bovengenoemd. Ook oordeelt de Synode dat genoemde leeraren in hunne geschriften enkele sterke uitdrukkingen gebruiken waaruit blijkt dat zi in hunne voorstelling der waarheid niet genoegzaam rekening houden met de wijze waarop onze Belijdenisschriften zich uitspreken, en vooral niet met punt I van de Utrechtsche Conclusies.

Aan de andere zijde spreekt de Synode uit dat genoemde leeraren in hunne geschriften volgens hun eigen herhaalde verklaringen niet anders willen en bedoelen dan de Gereformeerde leer, de leer der H. Schrift, en van onze Belijdenisschriften, te leeren, en te verdedigen, terwijl het niet kan worden ontkend, dat zij in de grondwaarheden, zooals die in onze Belijdenisschriften geformuleerd zijn, Gereformeerd zijn, al is het ook met eene neiging tot eenzijdigheid." — — —

"Met het oog op de afwijkende gevoelens van de leeraren H. Danhof en H. Hoeksema inzake de drie bovengenoemde punten, en met het oog op den strijd die in onze

kerken over het leerstuk der Gemeene Gratie of Algemeene Genade ontbrand, vermaant de Synode de beide broeders om zich in prediking en geschrifte te houden aan het standpunt onzer Belijdenis inzake de drie besproken punten, tevens vermaant zij de broeders en de kerken in het algemeen zich te wachten voor alle eenzijdigheid in de voorstelling der waarheid, en zich voorzichtig, gematigd, en bescheiden uit te drukken."

Uit deze stukken blijkt zonneklaar, dat de Synode van 1924 op hare schreden is wedergekeerd. Zij nam aan, wat zij reeds had verworpen, en dat zonder herroeping van hare vorige besluiten. Wat betrekking had op de voorstelling van de waarheid door de leeraren H. D. en H. H., de verkiezing en verwerping, de verantwoordelijkheid des menschen, de voorzienigheid Gods, het eenzijdig nadruk leggen op den eeuwigen raad en op den goddelijken factor, en op de onvoldoende Evangelie-prediking, enz,. was reeds uitgeschakeld. En ook was uit het rapport van de commissie van praeadvies verwijderd het advies, dat de Synode bij monde van haren president, in verband met enkele sterke uitdrukkingen voorkomende in de geschriften van H. D. en H. H., deze broeders zou vermanen, om in hunne voorstelling der waarheid meer rekening te houden met de wijze, waarop onze Belijdenisschriften zich uitspreken, en vooral ook met punt I van de Utrechtsche Conclusies. In de eerste van de boven aangehaalde paragrafen evenwel spreekt de Synode uit, dat genoemde leeraren in hunne geschriften enkele sterke uitdrukkingen gebruiken, waaruit blijkt dat ze in hunne voorstelling van de waarheid niet genoegzaam rekening houden met de wijze waarop onze Belijdenisschriften zich uitspreken, en vooral niet met punt I van de Utrechtsche Conclusies. Terwijl zij, blijkens de derde paragraaf, ten slotte de beide broeders vermaant, om zich in de prediking — — aan het standpunt der Belijdenis te houden — — en zich te wachten voor alle eenzijdigheid in de voorstelling der waarheid. Wel wordt deze vermaning dan gekoppeld aan de "drie punten"; maar ieder weet, dat punt I der Utrechtsche Conclusies in specifieken zin niets met de *drie punten* uitstaande heeft. En al mocht zulks wel het geval zijn, dan had de Synode toch het verband moeten aangeven tusschen hare eigene uitspraken en het eerste punt der Utrechtsche Conclusies. Zooals het nu staat, nam zij aan hetgeen zij reeds tevoren had verworpen.

Na kennisneming van deze feiten, zal de Synode deze besluiten van de Synode van 1924 zeker niet ongewijzigd willen laten voortbestaan.

Met een enkel woord zij de aandacht der Synode verder nog bepaald bij de bewoording van het GETUIGENIS, dat de Synode van Kalamazoo tot de kerken deed uitgaan. Daarin wordt gezegd, dat de Synode, nu "zij zich heeft uitsproken over *een drietal punten, die bij de loochening van de Gemeene Gratie in het gedrang kwamen,* en daarmede de algeheele ontkenning van die waarheid afkeurde, zich tevens gedrongen gevoelt, om de kerken, en vooral hare leiders, met allen ernst te waarschuwen tegen alle eenzijdig drijven en dus misbruik maken van het leerstuk der Gemeene Gratie."

De onderstreeping doet scherp uitkomen, dat de Synode zich eigenlijk slechts inliet met een drietal punten, die, volgens haar zeggen, bij eene *algeheele* loochening eener gemeene gratie in het gedrang komen. Zij heeft niet willen handelen overeenkomstig "de instructies die vroegen om eene uitspraak over de leer der algemeene genade als zoodanig," noch "eene commissie willen benoemen om die zaak in studie te nemen." En dat heeft zij niet geweigerd, omdat dit stuk voor allen doorzichtig was; maar omgekeerd, dewijl het nog geenszins doorgedacht en ontwikkeld is. "De noodige voorstudie ontbreekt ten dezen nagenoeg geheel. Bijgevolg is er dan ook in de Gereformeerde kerken nog volstrekt geen 'communis opinio,' *algemeene opinie,* in de zaak." Ook "moet er aan het vaststellen van een dogma een lange gedachtenwisseling voorafgaan. En de deelname aan zulk een gedachtenwisseling moet zoo algemeen mogelijk zijn, en dient niet beperkt te zijn tot een enkele kerkengroep." Terwijl een "waarheid eerst helder in het bewustzijn der kerk in het algemeen of van een bepaalde kerkengroep in het bijzonder moet leven eer de kerk zulk een waarheid in hare Confessie kan belijden. En het kan niet gezegd worden, dat deze noodzakelijke voorwaarde nu reeds aanwezig is, of na verloop van twee of vier jaren aanwezig zal zijn." In dien geest sprak de Synode in dit GETUIGENIS, en in hare besluiten betreffende zekere instructies.

Over het leerstuk eener gemeene gratie als zoodanig sprak zij zich derhalve niet uit. Zij is in het vaststellen van "de drie punten" slechts stilzwijgend en zonder bewijs uitgegaan van het bestaan eener gemeene gratie. Wat om bewijs vroeg, heeft zij zonder bewijs als vaststaande aanvaard. Blijkens genoemd GETUIGENIS, komt het betoog van de Synode van Kalamazoo hierop neer, dat er bij de *algeheele* loochening van het bestaan eener gemeene gratie *iets* in gedrang komt, dat de kerken niet mogen laten verdringen. En zulks zou geschieden, indien men de loochening eener gemeene gratie toeliet. Dat *onbestemd iets,* dat kennelijk voor de aandacht der Synode zweefde, en de idee eener gemeene gratie staan of vallen blijkbaar samen. En dat *ongenoemd iets* is ongetwijfeld van zoodanige beteekenis, dat de kerken de indirecte loochening er van niet zouden mogen dulden. Hoe schier onmogelijk het daarom ook moge zijn, om ook maar iets definitiefs vast te stellen inzake eene gemeene gratie; men moet afmanen van de *algeheele* loochening van het bestaan van zulk eene algemeene genade, aangezien er bij de *algeheele* loochening daarvan iets in gedrang komt, dat de Kerk niet *mag* prijsgeven. Aldus is feitelijk het betoog der Synode.

Tegen deze voorstelling nu ware weinig bezwaar in te brengen, indien dat *iets,* waarop de Synode het oog had, en dat bij de *algeheele* ontkenning van het bestaan eener gemeene gratie in het gedrang komt, in volkomene helderheid stond afgedrukt in aller bewustzijn en zuiver geestelijke overtuiging, en klaar geleerd werd in Schrift en Belijdenis. Men mag zeker van het bekende en erkende wel voortschrijden tot het minder bekende en onklare, en daaruit zekere conclusies afleiden. Doch dan moet er

in betrekking tot het eerste ook geen twijfel bestaan. Wat als bewijs wordt aangevoerd, moet niet eerst zelf om bewijs vragen. Doch dit is juist wel het geval met de drie uitspraken van de Synode van Kalamazoo. Ook in formeelen zin. Strikt genomen, voert de Synode deze drie uitspraken niet aan uit Schrift en Belijdenis, om daarmede het bestaan eener gemeene gratie te bewijzen; wat zij eigenlijk had moeten doen. Maar daarin werpt zij zelf drie stellingen op, en zoekt vervolgens voor de waarheid daarvan bewijzen bij te brengen uit de Schrift, de Belijdenis en zekere Gereformeerde schrijvers.

Slechts op zeer indirecte wijze derhalve zouden *de drie punten* van de Synode eenig bewijs kunnen bevatten voor het bestaan eener gemeene gratie. Dat de drie uitspraken der Synode bij eene *algeheele* ontkenning eener gemeene gratie in gedrang komen, zegt, zonder meer, feitelijk nog niets; want die punten hebben zelf behoefte aan bewijs, en de mogelijkheid is geheel niet buiten gesloten, dat er bij de aanvaarding van die stellingen zeer gewichtige fondamenteele stukken der Gereformeerde leer in gedrang zouden komen, m. a. w., deze Synodale stellingen bewijzen niet als zoodanig het bestaan eener gemeene gratie, en de loochening eener gemeene gratie maakt die punten niet waar, en het geloof aan het bestaan eener gemeene gratie kan nog zeer wel gepaard gaan met de verwerping van deze uitspraken der Synode. Al kunnen ook beide standpunten: dat der ontkenning van het bestaan eener gemeene gratie en dat van de drie Synodale uitspraken, wellicht niet overeenkomstig Gods Woord zijn, daarom kunnen beide er nog wel van verschillen. Zeker is in elk geval, dat, blijkens bovengenoemd GETUIGENIS, de Synode niet rechtstreeks het bestaan eener gemeene gratie heeft zoeken te bewijzen, maar dat zij slechts haar eigen drietal stellingen heeft zoeken te staven met aanhalingen van teksten, passages uit de Belijdenisschriften en uit de werken van een drietal erkende Gereformeerde schrijvers.

Betrekkelijk afgedacht derhalve van de vraag, of men al of niet het bestaan eener gemeene gratie moet leeren, staat de Synode met dit protest voor de vraag, of de *drie punten* van de Synode van 1924 in overeenstemming zijn met Schrift en Belijdenis. Tegen die uitspraken toch stelt zich de protestant. En voor die punten, niet allereerst voor het bestaan eener gemeene gratie, heeft de Synode van 1924 bewijzen zoeken aan te voeren. Dit is duidelijk uit de taal van het Synodaal GETUIGENIS.

De Synode van Englewood neme hier kennis van.

De eerste stelling der Synode is, dat het "volgens Schrift en Belijdenis vaststaat, dat er, behalve de zaligmakende genade Gods bewezen alleen aan de uitverkorenen ten eeuwigen leven, ook eene zekere gunst of genade Gods is, die Hij betoont aan Zijn schepselen in het algemeen. Dit blijkt uit de aangehaalde Schriftuurplaatsen en uit de Dordtsche Leerregels II, 5, en III en IV, 8 en 9, waar gehandeld wordt van de algemeene aanbieding des Evangelies"; i.e. blijkens de algemeene aanbieding des Evangelies bewijst God ook aan de verworpenen eene zekere gunst of genade.

Tegen deze Synodale uitspraak zijn zeker allerlei bezwaren in te brengen. Beginnende met het aangevoerd Confessioneel bewijs, kan worden opgemerkt, dat:

a. Deze plaatsen niet gewagen van eene zekere, niet zaligmakende gunst of genade Gods aan verworpenen, maar van een belofte jegens geloovigen;

b. De belofte des Evangelies is het Eeuwige leven, van iets anders maakt het Evangelie geen gewag;

c. Bij ongehoorzaamheid aan de eischen door de roeping van het Evangelie gesteld, wordt er geen genade ontvangen, van welken aard ook, maar straf;

d. Van welken aard en uitgebreidheid de aanbieding van den Christus door het Evangelie ook zij, wie dien Christus verwerpen, ontvangen geen gunst of genade, maar worden vanwege die zonde van ongeloof, en om al hunne andere zonden gestraft; cf. Canones I, 7 en 15;

e. Deze artikelen dus geenszins bewijzen, dat God den verworpenen gunst of genade bewijst.

Aangaande het bijgebrachte Schriftbewijs kan worden gezegd, dat:

a. Ezech. 18:23 en 33:11 spreken van bekeering en leven, dus van zaligmakende genade, en niet van nog eene andere gunst jegens verworpenen. De goddelooze, die zich tot den HEERE bekeert, zal eeuwig leven, en die zich niet bekeert, zal zekerlijk sterven. De laatste ontvangt geheel geen genade. Het verband in deze beide plaatsen, cf. vers 10 en 24-33, toont zulks duidelijk aan; alsmede Deut. 28, inzonderheid vers 63, en Lev. 27.

b. Naar Ps. 145:9 is de HEERE aan allen goed, en zijn Zijne barmhartigheden over alle Zijne werken; maar dat neemt niet weg, dat Hij, volgens vers 20, alle goddeloozen verdelgt. Die ontvangen dus geen genade. En daar gaat het hier juist om.

c. Matth. 5:44, 45 en Luk. 6:35, 36 willen, dat de geloovigen navolgers Gods zullen zijn, als geliefde kinderen. Volgens het verband heeft God lief en hebben ook de zondaren lief. Doch de zondaren hebben de zondaren, dat is, hunsgelijken lief, en met het doel, dat zij evengelijk weder mogen ontvangen. Hunne liefde is in den wortel der zaak zelfzucht, en geen wezenlijke liefde. Naar die liefde, die slechts liefde in schijn is, mag de liefde der discipelen zich niet richten. De kinderen des koninkrijks moeten liefhebben gelijk God liefheeft. Gods liefde is meerder dan de liefde der zondaren. Gods liefde is niet afhankelijk van de liefde des menschen. God kan ons liefhebben, als wij nog vijanden zijn. Met zulk eene liefde kunnen de goddeloozen niet liefhebben. Maar de geloovigen kunnen in beginsel door de liefde, waarmede God hen liefheeft, God lief hebben, Gods kinderen lief hebben, en ook hunne vijanden lief hebben. En in dat laatste overtreffen zij de onherborenen, en evenaren zij eenigermate God. Zoo zijn zij beelddragers van hunnen Vader in den hemel. Maar men mag hieruit, los van alle verband en samenhang, niet concludeeren, dat God liefheeft met een tweevoudige liefde: zijne uitverkorene vijanden met eene zaligende liefde en zijne verworpene vijanden met eene andere, niet zaligmakende liefde; want van zoo iets is in deze plaatsen eenvoudig zelfs in de verte geen sprake, en druischt in tegen de doorgaande leer der H. Schrift; cf. Deut. 28:63, Ps. 1:6, 2:4, 7:12; Spreuk. 1:26,

3:32, 11:20, 12:22, 15:9, 16:5; Mal. 1:3; Geloofsbelijdenis, art. 37; Cat. vr. 52; Kuyper, Encycl. III, 429.

d. Het verband van Hand. 14:16, 17 geeft te kennen, dat Paulus den lieden van Lystre en Derbe en het omliggende land bekend maakte, dat zij zich hadden te bekeeren tot den levenden God. Dien kenden zij echter niet. Tot dien tijd toe hadden zij zich gebogen voor hout en steen. Dat kwam mede hier vandaan, dat God tot op het Pinksterfeest al de Heidenen had laten wandelen in hunne wegen. Dat was dus voor hen een tijd van onwetendheid geweest. Die tijd is nu voorbij. Door de prediking des Evangelies openbaart God zich nu ook aan de Heidenen, in Christus Jezus, en niet slechts in de werken zijner schepping en voorzienigheid. Doch mede daarom moeten zij zich nu dan ook tot dien levenden God bekeeren; want wie den weg zal geweten hebben, en niet bewandeld, die zal met vele slagen geslagen worden. Uit dit alles moet dus deze conclusie getrokken worden: wat voorwendsel gij vroeger ook moogt gehad hebben voor uw afgodendienst, toen God zich nog niet had bekend gemaakt door zijn Evangelie in Christus Jezus, ofschoon gij toen ook eenige kennis van Hem hadt; thàns is u alle verontschuldiging voor God benomen door de prediking des Evangelies; daarom moet gij de afgoden vaarwel zeggen, en u bekeeren tot den levenden God. — Deze voorstelling ligt op de lijn van Schrift en Belijdenis; terwijl omgekeerd, de gedachte, alsof hier gedacht zou moeten worden aan eene gemeene gratie door God in het verledene den Heidenen bewezen, in flagranten strijd is met het verloren gaan van vele geslachten der Heidenen.

e. In den volgenden tekst, I Tim. 4:18, vraagt slechts de laatste clausule: "maar allermeest der geloovigen," onze aandacht. Men heeft de beide deelen van dit vers willen opvatten als eene meer algemeene en eene meer bijzondere voorzienigheid Gods. Die gedachte als zoodanig, afgedacht van deze plaats, is zuiver Bijbelsch en Gereformeerd. Anderen, waaronder de Kantteekenaars, zouden hier willen denken aan Gods algemeene voorzienigheid over alle dingen, dus niet aan eene gemeene gratie over de verworpenen, en aan de behoudenis der geloovigen ten eeuwigen leven. Paulus concludeert dan van het mindere tot het meerdere. Op Semi-Pelagiaansch standpunt wil men hier slechts gesproken hebben van Gods zaligmakende genade, en laat het woord *allermeest* dan aanduiden, dat Gods wil tot zaligmaken slechts gerealiseerd wordt in de geloovigen. Dan ontvangen de geloovigen, en zij alleen, de zaligmakende genade Gods. En van eene andere genade is hier dan geen sprake. Voorgaanstaande exegeten handhaven deze specialiseerende strekking van het woord *allermeest*, waarom het hier te doen is. Cf. Meyer's Commentary on the New Testament, in loco. Is nu deze beteekenis van het woord *allermeest* taalkundig te handhaven, dan staat daarmede de deur open voor de verklaring, zooals die metterdaad door het gansche verband geëischt wordt, dat God *alle menschen* zalig maakt, doch niet alle menschen hoofd voor hoofd, ook niet sommige menschen een weinig en anderen geheel, maar alle menschen, Joden en Heidenen, in zooverre zij gelooven. Het begrip *alle menschen* wordt dan door het woord allermeest nader gespecialiseerd. Mocht deze exegese niet bevredigen, dan vervange de Synode haar gerust door een betere; maar zij bedenke tevens, dat de Synode van Kalamazoo geheel geen verklaring gaf. Maar met geen exegese geeft men natuurlijk ook geen bewijs voor het bestaan eener gemeene gratie, en nog minder voor de gedachte, dat God de verworpenen ook een beetje wil zalig maken.

f. Van die gedachte schijnt de Synode van 1924 evenwel telkens te zijn uitgegaan, en niet van eene eigenlijke gemeene gratie-idee; anders is het althans niet duidelijk, waarom zij ook Rom. 2:4 aanhaalde. Van dat vers toch kan met geen mogelijkheid worden staande gehouden, dat het eene gemeene gratie leert; maar wel komt men bij de geringste afwijking uit bij het Semi-Pelagianisme. Daarin is immers sprake van de goedertierenheid Gods *die tot bekeering leidt*. Van eene gemeene gratie, of eene zekere genade of gunst Gods bewezen aan verworpenen, is geen sprake. De hier bedoelde menschen toch verkrijgen zich wel iets in verband met Gods goedertierenheid; doch dat is geen gunst of genade, maar een schat van toorn. Dat staat hier letterlijk bij. Wel werkt Gods goedertierenheid als zoodanig dien toorn niet. Die leidt tot bekeering. En toch komen sommige menschen niet tot bekeering en zaligheid, wanneer die goedertierenheid Gods werkt; doch in verband met die werking vergaderen de onbekeerlijke Joden zich een schat van toorn. Voor de idee eener gemeene gratie of genade jegens verworpenen is dit vers dus gansch geen bewijs. Neen, maar het volk Israëls is geestelijk tweeërlei. Naar zijn geestelijk kern is het het uitverkoren volk Gods, naar zijn uitwendigen bolster is het verworpen. Nu richt zich de goedertierenheid Gods op dat volk in zijn historisch-concreet bestaan, en leidt het naar zijne geestelijke kern tot bekeering en volkomene zaligheid; terwijl datzelfde volk naar zijn verworpen bolster, uit beginsel der zonde daartegen reageerende, zich eenen schat van toorn vergadert. Deze voorstelling is in volmaakte overeenstemming met de oplossing, die Paulus zelf van dit probleem geeft in hoofdstuk 9. Indien de Synode van Englewood eene betere verklaring heeft, zij onthoude ze den volke niet. De Synode van 1924 gaf in dezen niets.

In hare tweede stelling verklaart de Synode van Kalamazoo, dat er volgens Schrift en Belijdenis eene beteugeling der zonde is, en dat dit blijkt uit de aangehaalde Schriftuurplaatsen en uit de Nederlandsche Geloofsbelijdenis, Artt. 13 en 36, waar geleerd wordt dat God door de algemeene werkingen Zijns Geestes, zonder het hart te vernieuwen, de zonde in haar onverhinderd uitbreken beteugelt, waardoor de menschelijke samenleving mogelijk is gebleven.

Tegen deze tweede uitspraak in haar geheel geldt allereerst het groote bezwaar, dat zij beslist strijdt met de voorstelling van Jezus. Christus zegt: "Of maakt den boom goed en zijne vrucht goed, of maakt den boom kwaad en zijne vrucht kwaad; want uit de vrucht wordt de boom gekend." "Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, en geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt"; — "want men leest geene

vijgen van doornen, en men snijdt geene druif van bramen." "De goede mensch brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten, en de booze mensch brengt booze dingen voort uit den boozen schat." En Jakobus zegt: "Welt ook eene fontein uit eene zelfde ader het zoet en het bitter? Kan ook, mijne broeders! een vijgeboom olijven voortbrengen, of een wijnstok vijgen? Alzoo kan geene fontein zout en zoet water voortbrengen." De Schrift handhaaft de éénheid van den mensch, en de organische éénheid tusschen de uitgangen des levens, die uit het hart zijn, en 's menschen gedachten, woorden en werken. Doch de Synode heeft deze organische éénheid van den zondigen mensch opgeheven. Zonder het hart te vernieuwen, beweert zij, beteugelt God door de algemeene werkingen Zijns Geestes de zonde in haar onverhinderd uitbreken in den zondaar, zoodat niet alleen daardoor de menschelijke samenleving mogelijk blijft, maar dat de onherborene, de verworpene het goed voor God doet. Naar deze voorstelling brengt zulk een mensch dus geen dingen voort uit den schat des harten. Zijn hart toch blijft boos, maar zijne werken zijn goed. Zulks is, naar de taal der Schrift, eene onmogelijkheid.

Tegen heel deze voorstelling sta dan ook dit protest.

Verder zij hier nog gewezen op het feit, dat ook op het standpunt van de Synode van 1924 de verworpenen geen goddelijke genade deelachtig worden. Kuyper, zooals bekend is, gaat in zijn: *De Gemeene Gratie,* van de gedachte uit, dat de mensch door de zonde geheel ten gronde dreigde te gaan. Doch God kwam tusschenbeide met het wonder Zijner gemeene gratie. Daardoor werd het kwaad, volgens hen, gestuit in het harte. Zoodat, afgedacht nu van de allerdiepste kern van 's menschen eigenlijke *ik*. de zondaar weer het goede voor God kan doen: in zijne daden, woorden, gedachten, begeerten en genegenheden. En dit betreft alle menschen. Deze algemeene gunst of genade is, naar Kuyper's voorstelling, niet afhankelijk van de aanbieding van het Evangelie, of van de aanneming daarvan. God bewijst haar eenvoudig; wel met graadverschil, maar zij wordt toch metterdaad door God geschonken, tegen wil en dank zelfs, en dat wel aan alle menschen. Anders zou de zondige mensch haar natuurlijk ook nooit deelachtig worden. En aldus krijgt Kuyper "a working-hypothesis." Doch de Synode biedt ons geen gemeene gratie-wereldbeschouwing en -levensopvatting. Zij verbindt de zekere gunst of algemeene genade, waarvan zij spreekt, aan de aanbieding van het heil in Christus in de verkondiging van het Evangelie, en beperkt die daardoor tot de verworpenen onder de hoorders des Woords. Van de andere verworpenen maakt zij geen gewag. En volgens hare tweede uitspraak wordt het harte des zondaars niet vernieuwd, het proces der zonde niet gestuit, en de menschelijke samenleving niet goed voor God. Alles blijft dus toch op het verderf uitloopen. Onverhinderd breekt de zonde wel niet uit; maar het proces der zonde gaat door, en het einde is het verderf. Deze halfslachtigheid zal zeker wel niemand bevredigen. Duidelijk toch is, dat de verworpene zoo geen genade ontvangt.

Doch ook met tijdelijke uitschakeling van de begrippen: *algemeene Geestes werkingen en vernieuwing des harten,* als van ondergeschikte beteekenis, blijkt juist zonneklaar uit de teksten, die zouden moeten bewijzen, dat God het proces der zonde stuit, zoodat daardoor de menschelijke samenleving mogelijk bleef, — dat precies het tegenovergestelde het geval is. Al de aangevoerde teksten gewagen immers als om strijd van een kwaad, dat zich ontwikkelt, en van een verderf, dat immer nader komt. Volgens Gen. 6 toch zag de Heere, dat de boosheid des menschen menigvuldig was op de aarde, en *al het gedichtsel der gedachten des harten was te allen dage alleenlijk boos.* Er was dus geen genade in het harte, geene gerechtigheid in den wandel. En toen ging de Heere dat proces der zonde en van het kwaad niet stuiten. Neen, precies omgekeerd, de Geest des Heeren bleef niet in eeuwigheid twisten met den mensch, dewijl deze ook vleesch was; maar God bracht Zijn Vloed over de aarde, waarin de gansche menschelijke samenleving geheel verstoord werd, Noach nu uitgezonderd. Dus geen genade, geen stuiting der zonde, geen betrachting van het goede voor God, geen voortduur der samenleving; maar ondergang en verderf.

Gelijke gedachte wordt ons aan de hand gedaan door Ps. 81:12, 13. Als de Heere daar klaagt: "Maar mijn volk heeft mijne stem niet gehoord, Israël heeft Mijner niet gewild," dan volgt daar niet op, dat God genadiglijk het kwaad in Israël beteugelde, en daardoor de samenleving van Zijn volk bestendigde; maar juist omgekeerd: "Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelen in hunne raadslagen." God gaf Israël over, zoodat het in zijne zonden verhardde, ten slotte als volk ophield te bestaan, en ook geestelijk en voor eeuwig onderging. Iets anders geeft deze plaats niet te kennen. Iets anders is hier niet uit af te leiden, ook niet met de alleralgemeenste en meest welgemeende aanbieding des Evangelies, zelfs niet op Semi-Pelagiaansch standpunt. Het hier bedoelde Israël is verdorven geworden in den weg zijner zonden.

Geen andere gedachte doen Hand. 7:42 en Rom. 1:24, 26 en 28 ons aan de hand. In plaats van begenadigen, redden en zaligen, is ook hier, evenals in vorige teksten, sprake van overgave tot zonde en verderf. In de eerste plaats betuigt Stefanus, dat God Zich keerde, en Israël overgaf, "dat zij het heir des hemels dienden." Israëls zonde werd Israëls straf. Zij hadden offeranden gebracht tot een afgod; daarom gaf de Heere hen over, dat zij het heir des hemels dienden. De zonde van afgoderij werd gestraft met eene nog veel grootere zonde van afgoderij. Niet zoo, dat Israël maar voortschreed, in weerwil van Gods zonde-beteugelende-genade, van het eene kwaad tot het andere; neen, maar de Rechter van hemel en aarde heeft een vonnis geveld, en heeft de kinderen Zijns volks in juridischen zin overgegeven tot het dienen van het heir des hemels, tot hunlieder verderf. Cf. Meyer, Calvijn, de Kantteekenaars, alsmede Keil & Delitzsch betreffende de O. Testamentische passages op deze zaak betrekking hebbende.

Ook in Rom. 1 stelt Paulus geen andere leer voor. De toorn Gods wordt geopenbaard van den hemel, zegt hij,

over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der menschen, als die de waarheid in ongerechtigheid te onder houden; en God gaf de Heidenen, die Hem kennende, Hem als God niet hebben verheerlijkt of gedankt, tot driemaal toe over in eenen verkeerden zin, om te doen dingen, die niet betamen. De Schrift put zich hier schier uit, om te doen verstaan, dat God goddeloozen overgeeft tot zonde en verderf. En zegt Meyer, Commentary on the New Testament, Acts of the Apostles, p. 151: "The assertion often repeated since the time of Chrysostom and Theophylact, that only the divine *permission* or *the withdrawal of grace* is here denoted, is at variance with the positive expression and the true biblical conception of the divine retribution." En hij verwijst daarbij tevens naar de aangehaalde plaatsen uit Rom. 1. Wat deze plaatsen betreft, ontbreekt dan ook alle bewijs voor de gedachte, dat God den verworpenen genade bewijst, de zonde in hen beteugelt, hen het goede voor God laat verrichten, en hunne samenleving doet voortbestaan. Die voorstelling druischt in tegen Schrift, historie en ervaring. Feit is, dat het in de geschiedenis, ook in het leven der volkeren, telkens weer uitloopt op het verderf.

Blijft nu nog II Thess. 2:6, 7: "En nu wat hem wederhoudt weet gij, opdat hij geopenbaard worde te zijner eigen tijd. Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alreede gewrocht; alleenlijk, die hem nu wederhoudt, die zal hem wederhouden, totdat hij uit het midden zal weggedaan worden." Hier wordt nadrukkelijk geleerd, dat de verborgenheid der ongerechtigheid alreede gewrocht wordt, en dat derhalve ook de antichrist zeker zal komen; maar deze komt op Gods tijd, en dus ook op zijn eigen tijd, en naar de wijze door God in Zijn raad daarvoor tevoren bepaald. Want God regeert, en Zijn Raad zal bestaan; daarom kunnen de kinderen Gods zonder vreeze zijn. Hieruit volgt dus met onverbiddelijke gestrengheid der straffende gerechtigheid Gods de ontwikkeling van het kwaad tot de volkomenheid der ongerechtigheid van alle goddeloozen. Het proces der zonde schrijdt tot het einde toe voort, en loopt uit, door het vonnis van Christus, op den eeuwigen dood. De zoon des verderfs komt. Doch God regeert. Dit troost Gods kind; maar zulks kan voor den goddelooze niet dan vreeselijk wezen. Dat leeren ons al deze plaatsen. En tevens is dit de doorloopende leer van Gods Woord.

In confessioneelen zin moet, volgens de Synode, uit artt. 13 en 36 van de Nederlandsche Geloofsbelijdenis blijken, "dat God door de algemeene werkingen Zijns Geestes, zonder het hart te vernieuwen, de zonde in haar onverhinderd uitbreken beteugelt, waardoor de menschelijke samenleving mogelijk is gebleven." De aanhalingen zijn hier slechts twee, en bovendien uiterst kort: "Waarop wij ons verlaten, wetende dat Hij de duivelen in den toom houdt en alle onze vijanden, die ons, zonder Zijne toelating en wil, niet schaden kunnen"; en: "... willende, dat de wereld geregeerd worde door wetten en politiën, opdat de ongebondenheid der menschen bedwongen worde."

Blijkens de eerste passage kunnen de geloovigen hunne zielen bezitten in lijdzaamheid. Zij zullen wel overgeleverd worden van ouders, broeders en vrienden, en van allen gehaat worden om Christus' naams wil, en ook zullen sommigen hunner wel in het lichaam gedood worden; maar geen haar van hun hoofd zal wezenlijk verloren gaan, en het lijden zal hun genade van God zijn. Daarom kunnen ze in alle *droefenis en vervolging* met opgerichten hoofde even denzelfde, die zich te voren om hunnentwille voor Gods gericht gesteld en al den vloek voor hen gedragen en van hen weggenomen heeft tot een Rechter uit den hemel verwachten, die al *Zijne en hunne* vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, maar hen met al de uitverkorenen tot zich in de hemelsche blijdschap en heerlijkheid nemen zal, en dewijl alsdan "hunne volle verlossing volbracht zal worden, en zij aldaar zullen ontvangen de vruchten des arbeids en der moeite, die zij zullen gedragen hebben; hunne onnoozelheid zal van allen bekend worden, en zij dan zullen de schrikkelijke wrake zien, die God tegen de goddeloozen doen zal, *die hen getyranniseerd, verdrukt en gekweld zullen hebben in deze wereld.*" Want "de Zone Gods zal hunnen naam belijden voor God zijnen Vader en zijne uitverkoren engelen, alle tranen zullen van hunne oogen afgewischt worden; hunne zake, *die nu tegenwoordig van vele Rechteren en Overheden als kettersch en goddeloos verdoemd wordt,* zal bekend worden de zake van des Zoons Gods te zijn."

Die leer van de voorzienigheid Gods over alle dingen, ook over "Rechteren en Overheden" en hunlieder geweld tegen Christus' Kerk, is inderdaad vertroostend voor de geloovigen; maar met geen mogelijkheid valt daaruit af te leiden, dat God aan de duivelen en de goddeloozen, die onbekeerd wegsterven, genade bewijst. Heel de voorstelling onzer belijdenisschriften is daar juist tegen. Zeker, God verwekt wel godzalige Keizers, Koningen en Prinsen, die in heiligen ijver, Gods Kerk ten goede, het woeden der tyrannen bedwingen. Doch dat is het punt niet. Er moet bewijs geleverd worden voor de gedachte, dat die duivelen, goddeloozen, tyrannen, enz., genade ontvangen. En dan moet niet vergeten worden, dat God, naar den Raad Zijns willens en Zijner voorzienigheid ook die booze tyrannen verwekt.

De zaak is eenvoudig, dat God Zijn raad doet bestaan, en dat Hij al Zijn welbehagen doet. De HEERE Heere stelt alle schepselen dienstbaar aan de komst van Zijn eeuwig koninkrijk. Hij regeert met dwingende heerschappij, ook over goddeloozen en duivelen. Hij vernietigt den raad der Heidenen; Hij breekt de gedachten der volken. Niet de subjecte begeerte van duivelen en goddelooze menschen wordt verkregen; maar Gods wereldgedachte wordt gerealiseerd. Er geschiedt in deze wereld niets zonder Gods ordinantie. Dat wordt in artikel 13 beleden. Dat is Gereformeerd. "Wij gelooven, dat die goede God, nadat Hij alle dingen geschapen had, dezelve niet heeft laten varen, maar stiert en regeert ze alzoo naar Zijnen heiligen wil, dat in deze wereld niets geschiedt zonder zijne ordinantie, hoewel nochtans God noch auteur is, noch schuld is van de zonde, die daar geschiedt. (Dus ook de zonde geschiedt niet zonder Gods ordinantie.) Want Zijne macht en goedheid is zoo groot en onbegrijpelijk, dat Hij zeer wel rechtvaardiglijk Zijn werk be-

schikt en doet, wanneer ook de duivelen en goddeloozen onrechtvaardiglijk handelen." Het gaat hier derhalve geenszins over verleening van genade aan duivelen en verworpenen, of stuiting van het proces der zonde in het harte van den enkelen mensch en in de samenleving; maar juist over de voorzienigheid Gods betreffende de zonde. Het puntje is hier: de medewerking Gods in de zedelijke daden Zijner schepselen.

En die Godsregeering, die Christus' Kerk ten goede komt, keert zich tegen de vijanden van de Kerk des Heeren ten kwade. Voorbeelden daarvan zijn: de eerste wereld; Farao en zijn heir; de Amorieten, wier ongerechtigheid volkomen was; Achitofel; Absalom, over wien de HEERE het kwaad bracht; Achab, die door den leugengeest verleid werd, om op te trekken en te vallen in den strijd tegen de Syriërs; Amazia, dien de HEERE zocht te verderven; Judas, die naar zijne eigene plaats ging, enz. In degenen, die verloren gaan, zendt God eene kracht der dwaling, dat zij de leugen gelooven; opdat zij allen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid. En die werking Gods is eene gansch vrijmachtige. Zonder Gods wil verroert zich geen schepsel slechts; maar ook ontfermt God zich diens Hij wil en Hij verhardt dien Hij wil. Hij bestuurt niet slechts alle dingen; maar Hij voert ook Zijn eigen raad uit. Er is dan ook slechts geen sprake van eene stuiting van het proces der zonde door eene genade werking op de verworpenen, en waardoor zij, gebeterd, het goede voor God werken, en zóó dat daardoor de menschelijke samenleving mogelijk blijft, — daarvan is nergens eenige sprake, nòch in de Schrift, nòch in de Belijdenis; maar zulks zou ook niet kunnen. Wel moet hier natuurlijk alle gedachte aan menschelijke willekeur worden gebannen; maar overigens is het toch zoo klaar als de middag, dat alle stuiting der zonde, van welken aard ook, het volkomen worden van de ongerechtigheid effectief zou verhinderen. En de zonde moet juist Gods raad dienen. Dat staat toch, bij alle verschil van opinie, voor ons Gereformeerden vast. Welnu, de banden, waaraan de zonde in hare historische organische voortschrijding gebonden is, zijn even zoovele middelen voor de verwezenlijking van Gods eeuwig voornemen.

Betreffende het ambt der Overheid, waarvan Art. 36 spreekt, behoeft aan het bovenstaande niet veel te worden toegevoegd. De Overheid is eene instelling Gods, gelijk b.v. het huwelijk. Voor God is de Overheid eene ordinantie, en de Overheidspersonen middelen. Hij wil, dat de Overheid zekere boozen, die voor haar boos zijn, zal straffen, en zoo ook zekere goeden, die overeenkomstig hare wetten leven, beschermen. Verder kan en mag de Overheid niet gaan. Zij kan het proces der zonde niet stuiten in het hart van den enkelen mensch, noch in de samenleving, zoodat daardoor de menschelijke samenleving zou bestendigd worden. En ook doet God zulks niet door haar. Alleen God vermag, en Hij doet zulks door Zijne genade in Christus, het geestelijk-zedelijk karakter van de daden des menschen te veranderen; doch het zwaard van staal vermag zulks niet. Zulks wordt niet slechts verstaan door een Gereformeerde theoloog, maar ook wel door den filosoof. J. G. Hibbon, Ph.D., zegt in zijn: "The Problem of Philosophy," pp. 159, 160: "The law commands obedience to the outer act alone. Such obedience may be enforced even when the inner spirit secretly rebels, or openly protests. In ethics, however, that inner disposition which manifests itself in respect for the ethical ideal is all essential, and this the legal command is not able to affect." — "In this respect political ethics differ from individual ethics, inasmuch as the individual ethic concerns the inner dispostion, while the political ethic concerns necessarily the outer acts which can be enjoined or prohibited." De zaak is dus, dat de ongebondenheid der onderdanen altijd door de Overheid aan banden wordt gelegd. De uitvaardiging van wetten en straffen van de overtreding dier wetten veroorzaakt eene zekere orde en bepaalt de richting der samenleving. Doch in die gebondenheid en orde worden de zonden der verworpenen niet minder maar meerder, in getal, graad en hoedanigheid. Het proces der zonde wordt er nooit door gestuit, er grijpt geen genade werking door plaats op het hart, en er wordt geen bekwaamheid door verkregen tot het werken van eenig positief goed werk voor God.

En verder mag het niet vergeten worden, dat het gezag der Overheid door de Overheidspersonen, die zondige menschen zijn, zoowel ten kwade als ten goede kan worden aangewend. Dat kan niet slechts, maar het geschiedt ook. De Overheid kan goede, maar ook slechte wetten uitvaardigen, zekere groote kwaaddoeners straffen, doch ook rechtvaardigen tegenstaan. En nu ligt het historisch feit er toe, dat het zwaard der Overheden schier aanhoudend is gekeerd geweest tegen de getrouwste belijders van den Naam des Heeren. Achter de geestelijke vijanden van Gods volk dreigt bijna zonder ophouden het stalen zwaard der aardsche machten; ook naar de voorstelling der Schrift. Denk aan de zeer bange worsteling van oud-Israël tegen de wereldmachten der oude bedeeling, de vervolgingen der eerste drie eeuwen onzer jaartelling, en de godsdienstoorlogen van het Reformatie-tijdperk. Het gezag der Overheid is zeer menigvuldiglijk gekeerd geweest tegen den Christus Gods, Zijne zaak en Zijn volk. Let op het tragedisch drama van Golgotha. Pilatus had macht, was met gezag bekleed, kende, in zekeren zin, het recht, en wist, dat Jezus onschuldig was. Doch hij heeft Christus uit gunst overgegeven. Dat was gruwelijk onrecht, en groote zonde. Evenwel, — en daar lette men op — Christus werd overgegeven naar den bepaalden raad en voorkennis Gods. Het van God gegeven gezag der Overheid is met den persoon van Pilatus voor God middel. En hier vooral beschikt God en doet Hij zijn werk rechtvaardiglijk, als goddelooze rechters onrechtvaardiglijk handelen, zoodat God nòch auteur der zonde is, nòch schuld heeft aan de zonde der menschen en der duivelen; nochtans is "des konings hart in de hand des HEEREN als waterbeken; Hij neigt het tot al wat Hij wil." De Heere heeft het

proces der zonde niet gestuit in het harte van Pontius Pilatus, noch door hem in de Joodsche en Heidensche samenleving; maar omgekeerd, door het gezag, waarmede Hij het Sanhedrin en den Romeinschen Stadhouder had bekleed, heeft Hij Zijn eigen Zoon overgegeven en "door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood." En dusdoende, realiseerde God Zijn eigen eeuwig voornemen van verkiezing en verwerping en Zijn raad betreffende alle creatuur.

De Synode neme eens eenige notitie van deze voorstelling.

In hare derde stelling beweert de Synode van 1924, dat God zonder het hart te vernieuwen zoodanigen invloed op den mensch oefent, dat deze in staat gesteld wordt burgerlijk goed te doen. Bij deze uitspraak moet allereerst herinnert worden aan het spreekwoord: "Als twee hetzelfde zeggen, dan zeggen ze daarom nog hetzelfde niet." Het feit toch ligt er toe, dat èn de Synode èn de beide broeders vasthouden aan het "doen van zoogenaamde burgerlijke gerechtigheid door onwedergeborenen." Het huidig verschil raakt niet het *feit* van de burgerlijke gerechtigheid, maar het *geestelijk karakter* daarvan en hare *waarde voor* God. Het Synodaal betoog voert onvermijdelijk tot de conclusie, dat de burgerlijke gerechtige werken der verworpenen metterdaad goed voor God zijn in het burgerlijke, m. a. w., ofschoon zij den verworpenen geen wezenlijke zaligheid aanbrengen, zoo zijn dezen er toch Gode aangenaam door in hun burgerlijk leven. En daartegen handhaven de broeders, dat de werken der onwedergeborenen, die in het burgerlijke goed geheeten worden, toch *zonde* voor God zijn.

Daarvoor beroepen zij zich allereerst op de Belijdenis. "De Groote Synode" hield tegenover de Remonstranten staande, dat de mensch van nature nòch door het licht der natuur, hoedanig het ook zij, nòch door het licht der Tien Geboden zou kunnen komen tot de zaligmakende kennisse Gods, en zich tot Hem bekeeren; doch omgekeerd, *dat hij ook in natuurlijke en burgerlijke zaken dit licht niet recht gebruikt, ja, veel meer ditzelve geheellijk op verscheidene wijze bezoedelt en in ongerechtigheid ten onder houdt, en dewijl hij dit doet, zoo wordt hem alle verontschuldiging voor God benomen.* In onderscheiding van de Synode van Kalamazoo, die wil, dat God zoodanigen invloed op den zondaar oefent, dat deze daardoor in staat gesteld wordt goed te doen voor God in het burgerlijke, gaat de Synode van 1618-'19 van de gedachte uit, dat de zondaar nog een weinig heeft behouden van het licht der natuur. Door dit licht echter doet deze geen goed voor God in het burgerlijke, maar hij bezoedelt het, op verscheidene wijzen, en houdt het in ongerechtigheid te onder; wordt daardoor meer strafbaar voor God; hem wordt alle verontschuldiging voor God benomen. Dordt is derhalve van gevoelen, dat de natuurlijke mensch zich immermeer bederft, bij het licht dat hem verbleef, — gelukkig niet door een volmaakt goede genadewerking Gods op hem, — ook in het natuurlijke en burgerlijke.

Dat Dordt en Kalamazoo derhalve op dit punt niet samengaan is duidelijk. Dordrecht kent geen onherboren zondaar, die in het burgerlijke *gerechtigheid voor* God werkt. Wat die daar doet, is *zonde*. Doch daar zou Kalamazoo onmogelijk kunnen komen, hoe zij ook hare uitspraken moge wringen of plooien. Zoolang zij staande houdt, dat God zoodanigen invloed op den natuurlijken mensch oefent, dat deze daardoor burgerlijk goed doet, zoolang kan zij de daden des zondaars, welke hij, onder dien goddelijken invloed, verricht in het natuurlijke en burgerlijke geen zonden voor God noemen. Gods goede invloed veroorzaakt bij den mensch geen zondige daden. Dat zou God metterdaad tot oorzaak der zonde maken. Bovendien, het gaat hier juist om *goede* werken. Met die goede werken toch staat of valt hier feitelijk de theorie eener gemeene gratie. Met die theorie is het gedaan, tenzij de werken des zondaars in het natuurlijke en burgerlijke voor God goed zijn en bestaanbaar met Gods heiligheid.

En nu dringe men Dordt geene voorstelling eener gemeene gratie op. Dat ware een zich schuldig maken aan anachronisme. Dordrecht stond juist geheel in het teeken van zaligmakende genade. Zij heeft niet willen onderscheiden tusschen *zaligmakend* en *natuurlijk of burgerlijk goed,* zooals men het thans wil laten voorkomen; maar tusschen het geestelijk goed vóór den val en de onbekwaamheid daartoe, zooveel de onherborenen betreft, nà den val. Dit blijkt zeer duidelijk uit de woordkeuze en de argumentatie in de Canones III en IV, 1-3. En dit gevoelen onzer vaderen kan men niet minder klaar vinden weergegeven in Art. 14 onzer Geloofsbelijdenis, en in de antwoorden op vragen 8, 9, 10 en 13 van onzen Catechismus. Van een goed doen voor God in het natuurlijke en burgerlijke, in onderscheiding van het doen van eenig zaligmakend goed werk, weten de Belijdenisschriften niets.

En dat de Overheid niet bekwaamt tot het goed doen voor God, zij het dan ook slechts in burgerlijk-gerechtigen zin, werd boven reeds aangetoond. Het zwaard der Overheid, hoe verder ook bepaald, veronderstelt juist boosheid in *het burgerlijke.* Dat zwaard neemt het kwaad niet weg, maar wreekt het. De Overheid is Gods dienares, eene wreekster tot straf dengenen, die kwaad doen. Artikel 36 veronderstelt dus juist net niet een goeden invloed van God op den natuurlijken mensch, waardoor deze goed doet in het burgerlijke; het zwaard werd aan de Overheid in de hand gegeven vanwege de verdorvenheid des menschelijken geslachts; en *tot straffe der boozen en bescherming der vromen;* het zou derhalve niet *kunnen* zeggen, dat God den verworpene bekwaamt tot gerechtigheid in het burgerlijke. Omgekeerd, naar de voorstelling onzer vaderen zegt dit artikel, dat er door Gods zaligmakende genade vromen zijn, die beschermt moeten worden, en dat er goddeloozen en boozen zijn, die ook uit het burgerlijke leven moeten verwijderd worden, zelfs door het zwaard. De boosheid des menschen wordt slechts weggenomen door de wedergeboorte.

"Dat God zonder het hart te vernieuwen zoodanigen invloed op den mensch oefent, dat deze in staat gesteld wordt burgerlijk goed te doen"; blijkt volgens Synodaal betoog uit II Kon. 10:22, 30; 12:2; 14:3; vgl. met II Kron. 24:17-25 en 25:2, 14-16, 20, 27; alsmede uit Luk.

6:33; Rom. 2:14, vgl. met vs. 13, en ook met Rom. 10:5 en Gal. 3:12.

In geen dezer aangevoerde Schriftuurplaatsen is echter eenige sprake van eene zekere, niet zaligmakende genadewerking Gods op de personen met name genoemd. Hier wordt gezegd, dat Jehu, Joas, en Amazia iets, of eigfinlijk twee zeer verschillende dingen deden; en dat zondaren en Heidenen iets doen. Wat ze doen, doen ze blijkbaar zelf, hoe dan ook; en in geen geval wordt hun doen burgerlijke gerechtigheid geheeten. In formeelen en letterlijken zin leveren deze plaatsen niet het minste bewijs, dat "God zonder het hart te vernieuwen zoodanigen invloed op den mensch oefent, dat deze daardoor goed doet in het burgerlijke. Doch zij doen dat ook niet in zakelijken zin. Het gaat eenvoudig in geen dezer teksten over eene algemeene genadewerking Gods op verworpenen. Geheel omgekeerd. God zegt hier iets van Jehu en anderen. Van Jehu betuigt God, dat deze niet afweek van de *zonden* van Jerobeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed, door den kalverendienst. Jehu zondigde, en deed Israël zondigen. Dat zou men met geen mogelijkheid gerechtigheid in het burgerlijke kunnen heeten. Dat was *zonde*: voor God en menschen. Natuurlijk kan die zondige handeling niet worden toegeschreven aan goddelijke genadewerking op Jehu's hart. Doch God wilde, dat Jehu Achabs huis zou uitroeien, en Jehu heeft zulks gedaan. Jawel, maar als twee hetzelfde willen, dan willen ze daarom nog hetzelfde niet. Jehu werd daarin niet gedreven door Gods goede genadewerking op zijn hart, ook niet door liefde tot zijn God en haat tegen Achabs zonde; maar door zondige ambitie: hij begeerde het koninkrijk. In zedelijken zin is Jehu's uitroeien van Achabs huis dan ook een moord, door God zelf zoo genoemd en bezocht; Hos. 1:4. En dus was Jehu te vergelijken, zooals de Kantteekenaars doen, met Baësa, die door den HEERE en voor den HEERE verwekt werd tot koning over Gods volk, en die ook uitwendig Gods wil volbracht, en toch ook weer zelf verslagen werd, *omdat hij Jerobeams huis verslagen had;* I Kon. 15: 14, 29, 30; 16:1-13. Neen, Jehu, gelijk Baësa, was minder slecht dan Omri en Achab, doch niet beter dan Jerobeam, die zondigde, en zondigen deed, en den HEERE, den God van Israël, tergende tergde.

Men noeme toch zulke gruweldaden geene vruchten van Gods goede genadewerking, noch gerechtigheid voor God in het burgerlijke; 't zijn zonden.

En dan die twee koningen van Juda: Joas en Amazia. Ja, Joas deed wat recht was in de oogen des Heeren, voor een tijd; hij deed dat, en hij verviel ook tot een valschen godsdienst, en overtrad de geboden des Heeren, en doodde Gods profeet, zoon van zijn weldoener, en ook bracht hij groote toornigheid over Juda en Jeruzalem; waarom hij ook een haastig verderf over zichzelven bracht. Nu is er geen afval der heiligen. Gods genadewerking hangt stellig ook niet aan het leven van een priester. Bovendien, van zulke zaken staat hier niets geschreven. En de Schrift schrijft de verandering bij Joas toe aan zijn luisteren, eerst naar Jojada, maar later naar de vorsten van Juda. Joas liet zich beïnvloeden door anderen. Met den dienst des HEEREN was het hem dus nooit geen ware ernst geweest. Gewijzigde omstandigheden brachten zulks aan 't licht.

Evenals zij dit deden bij Amazia. Deze had wel, zooals onze Kanteekenaars zeggen, den zuiveren godsdienst, die ten tijde zijns vaders, nà den dood van Jojada, vervallen was, weder opgericht, maar hij is daarna een afgodendienaar geworden, en een verwerper van profetische vermaning, mitsgaders een lichtvaardig, vermetel en ongelukkig oorloger. Hij kon den toets van vergelijking met David, den man naar Gods hart, dan ook niet doorstaan. Amazia diende den HEERE niet met een volkomen hart. Hij boog zich voor de goden van de kinderen van Seïr. Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen Amazia. Hij zond hem een profeet. Doch toen Amazia dezen profeet zocht te slaan, hield de profeet op, en zeide: "Ik merk, dat God besloten heeft, u te verderven, dewijl gij dit gedaan en naar mijn raad niet gehoord hebt." En dat was juist gezien van dien profeet. "Want het was van God, opdat Hij hen in hunne hand gave, overmits zij de goden der Edomieten gezocht hadden"; dat Amazia en Juda zich in den strijd mengden met Joas den koning van Israël. Ook hier is geen sprake van genadewerkingen Gods, noch van burgerlijke gerechtigheid; maar van een onvolkomen hart en van hunkeren naar de afgoden. De overwinning op de Edomieten bracht zulks aan het licht. En, ja, dan is er wel sprake van een invloed Gods op Amazia; maar niet van eene genadewerking. God zocht Amazia te verderven.

Tegen de idee van eene genadewerking vloekt hier alles.

Doch wat dan te zeggen van de zondaars, die goeddoen? Dit, dat zij alleen maar goeddoen dengenen die hun goeddoen. Hun liefde is zelfzucht. Zij willen evengelijk weder ontvangen. En dat doen zij niet door een goeden invloed Gods op hunne harten; maar uit het beginsel der zonde. Daarom waarschuwt Christus de discipelen er tegen. Wat de zondaren vereenigt en samenbrengt, is niet de ware liefde, maar zelfzucht, het streven naar *genot* en *nut*. Daarvoor hebben zij elkander noodig; zij, die "elkander haten." Hunne liefde is de ontaarding van het beginsel van waarachtige liefde tot God en den naaste, naar eisch van Gods zedewet. *"Die liefde is liefde voor satan,* zegt Kuyper, *en haat tegen God."* Men schrijve toch die liefde niet toe aan Gods genadewerking, maar aan de zonde; want zij *is* zonde.

En zondigen doen ook de Heidenen, die, de wet niet hebbende, van nature doen de dingen die der wet zijn; en om redenen zoo pas aangegeven. Cf. Calvijn; ook "Van Zonde en Genade," bl. 131-133. Deze Heidenen zijn geen wezenlijke daders der wet. Waren zij dit, zij zouden metterdaad rechtvaardig voor God zijn, niet slechts in het burgerlijke, maar juist in het geestelijke. "De mensch, die deze dingen doet, zal door dezelve leven"; eeuwig, volzalig leven. Men moet er dan ook voor zorgen, dat men met deze teksten niet te veel bewijst. In al deze plaatsen wordt wel zeer wezenlijk gehandeld van

des menschen gerechtigheid voor God. Doch de Synode wil natuurlijk niet zeggen, dat deze Heidenen in Rom. 2 gerechtigheid des levens voor God bezaten. Evenwel, wil men dat niet bewijzen, dan bewijzen deze teksten verder ook absoluut niets voor het gevoelen der Synode uitgedrukt in hare derde stelling. De zaak is eenvoudig, dat deze Heidenen in hun formeel handelen naar de idee eener goddelijke wet hun afkomst en aanleg, en hunne kennis van allerlei van God gewilde verhoudingen en relaties, waarin zij bewust en willens in betrekking tot elkander optreden, verraden; maar zulks rechtvaardigt niet voor God, doch beneemt juist alle verontschuldiging, zooals onze Belijdenis staande houdt. Wat rechtvaardigt voor God is de volmaakte betrachting van den eisch van Gods wet, om Gods wil, en in elke relatie en levensfeer. Doch de natuurlijke mensch overtreedt alle geboden Gods, met gedachten, woorden en werken. Hij is geneigd tot alle kwaad. Gods Geest moet hem wederbaren. Zonder dat, blijft zijne liefde zelfzucht, en haat jegens God, zijn medemensch, en medecreatuur.

Zoo leert Paulus het.

De Synode leere het niet anders.

De welbekende *drie punten* van de Synode van Kalamazoo eindigen met het refrein: "Terwijl het uit de aangehaalde uitspraken van Geref. schrijvers uit den bloeitijd der Gereformeerde theologie bovendien blijkt, dat onze Gereformeerde vaderen van oudsher dit gevoelen hebben voorgestaan." De Synode geeft overwicht. Een degelijk beroep op Schrift en Belijdenis ware voldoende geweest; maar zij heeft tot staving van haar gevoelen ook enkele uitspraken aangehaald van een drietal *erkende* Gereformeerde schrijvers, namelijk: Calvijn, Van Mastricht, en Ursinus.

Voor deze verwijzing naar schrijvers zij hiermede verwezen naar hetgeen vroeger reeds, vóór en nà de Synode van 1924, geantwoord is door H. D. en H. H. op schier alles, wat hier genoemd wordt; vooral betreffende begrippen, als: *natuurlijk licht, burgerlijke gerechtigheid, vonkskens, overheidsgezag, afgedwongen zedelijkheid, gaven, middelen, staat, huwelijk, regen, zonneschijn,* enz. Cf. *De Idee van het Genadeverbond; Van Zonde en Genade; Niet Doopersch maar Gereformeerd; Langs Zuivere Banen; Om Recht en Waarheid;* en de bovengenoemde zaken rakende artikelen in *The Standard Bearer.*

En verder neme de Synode nog kennis van het volgende:

a. Deze door de Synode van '24 aangehaalde uitspraken van een drietal schrijvers zijn nog nooit door eenig kerkelijk lichaam voor Gereformeerd verklaard, en vormen zeker geen deel van de Formulieren van Eenigheid. Bindend gezag hebben ze voor niemand. Een beroep er op verzwakt de positie der Synode, omdat het juist de quaestie is, of zulke uitspraken den toets der Waarheid kunnen doorstaan. De Synode had ze dienen te toetsen aan Schrift en Belijdenis. Daarmede ware ook in beginsel voldaan aan de begeerte van Kuyper, uitgesproken in zijn *Voorwoord* op: *De Gemeene Gratie.* Niet slechts H. D. en H. H., maar ook Calvijn, Van Mastricht, Urinus, Kuyper en de Synode liggen gebonden aan Schrift en Belijdenis.

b. De bewering, dat het gevoelen uitgedrukt in de *drie punten* van oudsher werd voorgestaan door onze Gereformeerde vaderen, is historisch onjuist. Zij hebben nooit geleerd, dat God blijkens de aanbieding des Evangelies ook eene zekere gunst bewijst aan verworpenen. Cf. "Standard Bearer," Mei, '25, bl. 12-14. En niet slechts Kuyper, maar ook Calvijn, Bavinck en Diermanse getuigen, dat niet *alle* Gereformeerden leeren, dat God in het Evangelie welmeenend zijne genade aan alle hoorders aanbiedt. In deze citaten wordt geene interpretatie geboden van eenige passage onzer Belijdenis. Calvijn, Van Mastricht en Ursinus verschillen èn van Kuyper, èn van de Synode van 1924, èn van elkander, èn van Dordt. De "Groote Synode" gewaagt van *zonde* in het burgerlijke, niet van *goed* voor God.

c. Ook geheel afgedacht van Belijdenis en kerkelijke uitspraken bieden deze citaten ons geenszins een algemeen traditioneel Gereformeerd gevoelen, zooals b.v. de verbondsleer. Historisch is eenig beroep op Gereformeerde schrijvers voor de idee eener gemeene gratie feitelijk onmogelijk; en eene systematische uitwerking van deze gedachte treft men eenvoudig bij niemand aan. En het gebruik van termen, die daarop zouden kunnen betrokken worden, neemt historisch eer af dan toe. De kerken der "Scheiding" maken er geen gewag van. Ook thans bestaat er nog geen "communis opinio."

d. Wat zijn *drie* op honderden? Wat zijn zelfs alle Gereformeerde leiders op het groot getal andere voormannen onder de Christenen? Nu ligt het feit er toe, dat de idee eener gemeene gratie eigenlijk niet bij de gansche niet-Gereformeerde Christenheid gevonden wordt, ook niet in commentaren, of in werken van meer theologischen en wetenschappelijken aard.

e. De taal dezer citaten doet denken aan den invloed der Grieksche wijsbegeerte. Men treft dezelfde onderscheidingen bij Helleensche philosophen aan. Men kan die niet maar klakkeloos overnemen. Ursinus verraadt ook elders, cf. zijne verklaring van het stuk der dankbaarheid, Griekschen invloed. Men vrage hier naar historische oorzaken, en onderscheide zuiver.

f. Het leven der wedergeboorte kan slechts worden geleefd, in organisch verband met al Gods schepselen en werken. Dat verband is zeker nog geenszins volkomen doorschouwd, en vraagt om veel ernstig onderzoek; maar dat het menschelijke leven niet mechanisch, naar bepaalde terreinen, kan worden ingedeeld, doch uit de diepste geestelijke zedelijke beginselen van zonde en genade opkomt, staat, naar Schrift en Belijdenis, naar historie en ervaring, zeker wel voor aller overtuiging vast. Degelijke studie van Gods Woord, van het menschelijke leven, van den samenhang der dingen en van de geschiedenis is eene eerste vereischte, maar ook is er behoefte aan samenwerking, in gebondenheid aan de Schrift, in gemeenschap des levens in Christus Jezus, in en door den Geest der genade en der gebeden.

Zij dit protest daartoe bevorderlijk!

Heilbiddend, H. DANHOF.

CHRISTENHEID EN CHRISTENDOM

. . . . . Dit is het ongeluk der Christenheid, en is het lange, lange jaren geweest, dat Christus noch het een noch, het ander is, nech Die Hij was toen Hij op aarde leefde, noch die Hij zal zijn bij Zijn wederkomst; maar Een, van Wien men op betrouwbare wijze door de geschiedenis iets te weten gekomen is: "dat Hij zoo iets groots is geweest." . . . . . .

. . . . . .

Men heeft elkander gesterkt in de meening, dat men met behulp van het resultaat van het leven van Christus en de gevolgen, de 1900 jaren, de uitkomst heeft te weten gekregen.

Toen dit later tot wijsheid werd verheven werd alle kracht en heerlijkheid uit het Christendom weggedistilleerd . . . . . .

Alles bleef zoo eenvoudig mogelijk, natuurlijk, want op die wijze is het Christendom tot heidendom geworden.

In de christenheid is er een eeuwig, stichtelijk gewauwel over de heerlijke en onschatbare waarheden des Christendoms, en zijn vriendelijke troostgronden; maar het is zeer merkbaar, dat het 1900 jaren is geleden, dat Christus op aarde leefde; het teeken der ergernis en het voorwerp des geloofs is de avontuurlijkste van alle fabelachtige gestalten: *een goddelijk lieve man,* geworden.

. . . . . .

De Christenheid heeft het Christendom afgeschaft, zonder het zelf recht te weten; het gevolg is, dat, zal er iets tot stand gebracht worden, men beginnen moet met het Christendom weder in de christenheid in te voeren.

Sören Kierkegaard.

HET CHRISTENDOM IN BRITSCH-INDIE

Het aantal Christenen in Britsch-Indië bedroeg in 1921: 4,885,702 (de statistiek werd eerst kort geleden openbaar gemaakt). Van deze zijn 287,000 Europeanen, rond 400,000 Syrische Christenen (zoogenaamde Thomas-Christenen), verder 1,847,642 Roomsch-Katholieken en 2,350,991 Evangelische Christenen. De Protestantsche zending heeft er 12,699 lagere scholen, 113 kostscholen, 280 middelbare scholen, enz., in totaal 13,538 scholen. In 670 ziekenhuizen en asylen van verschillende soort dienen 98 mannelijke en 164 vrouwelijke buitenlandsche artsen, alsmede 650 ziekenverplegers. In dienst der zending staan verder ook nog 64 asylen voor melaatschen.

De Protestantsche zending in Britsch-Indië bloeit veel sterker dan bijv. de Roomsch-Katholieke. De vorige statistiek — uit het jaar 1901 — gaf aan, dat er toen 1,445,261 Roomsch-Katholieke Indiërs waren tegen 825,466 Evangelische. In 20 jaar tijds is het getal Roomsch-Katholieke Christenen derhalve vermeerderd met 402,381 leden, doch het getal Evangelische Indiërs groeide in denzelfden tijd met niet minder dan 1,525,525 leden, dat is bijna viermaal zooveel.

PROTESTING CHR. REF. CHURCH, DOON, IOWA

AAN DE VRIENDEN IN DE VERSTROOIING

Alle begin is moeilijk, zegt men wel eens. En dat geldt ook voor iemand, die voor de eerste maal in het publiek moet schrijven.

Maar, om dan te beginnen, er is te Doon dan toch een gemeente tot stand gekomen. Jelui hebt daar zeker ook wel van gelezen in "De Wachter" van verleden jaar, dat men te Doon herhaalde malen had getracht om te organiseeren, maar dat die pogingen telkens waren mislukt. Daarover hebt gij u wel bedroefd, nietwaar? Ook hebt gij in hetzelfde artikel wel gelezen, dat alles hier rustig en vredig was. Ook toen hebt gij wel gedacht: er komt van onze zaak te Doon niets. Maar, God regeert en op Zijn tijd zijn wij dan als gemeente georganiseerd.

Of nu de rust te Doon dan verstoord is? Wel neen. Er was tijdens dat schrijven juist zooveel onrust, ja, misschien nog meer dan thans. Wij hebben ons eerst tenminste verwonderd over dat schrijven. Later kwamen wij op de gedachte, nu ja, die lui zijn nog wel bij de kerk, maar verder nemen wij van hen geen notitie. Zoo alleen kunnen wij dat schrijven verklaren. Maar overigens is rust toch wel begeerlijk te midden van een wereld vol onrust. Ja, te midden van een kerk vol onrust. En nu zult ge misschien vragen of wij ons dan inbeelden dat wij nu de rust verkregen hebben door de kerk te verlaten? Verre van dat! Wel terdege zijn wij ons bewust, dat de ware rust hier niet is. Neen, die verwachten wij, als kinderen des Heeren, aan gindsche zijde. Maar wij mogen opgaan op den dag des Heeren om Hem te dienen

overeenkomstig Zijn Woord en ziende op Hem als den Oppersten Herder gaan wij moedig voort. Moedig? Hebben wij dan een sterke gemeente met een groot zielental? Neen, dat juist niet. Wij zijn integendeel als gemeente zelfs zeer klein. Maar, waar twee of drie in Mijnen Naam vergaderen, daar ben Ik in het midden, heeft onze Heiland immers gezegd. Ziet, dat maakt ons sterk, want dan zullen zelfs de poorten der hel ons niet overweldigen.

En nu zijt.ge wel nieuwsgierig of onze gemeente ook vatbaar is voor groei? Naar wij gelooven wel. Er zijn tenminste nog al onderscheidene huisgezinnen in de Chr. Geref. Kerk, die ons beloofd hebben om ter gelegener tijd tot ons over te komen. En dat is ook onze stellige verwachting. Reeds nu kerken onderscheidene gezinnen getrouw bij ons. Wat de toekomst in dezen zal baren? Wel, die is veilig in Gods hand.

Ja, ik zou jelui nog vertellen, dat wij een mooi en doelmatig kerkgebouw hebben aan East Main Street in het lommer der boomen. Ruime stof hebben we dus om onzen God te danken. Geve Hij ons genade, zoodat wij altijd allen te zamen Zijne eer bedoelen. Later hoort gij, zoo de Heere wil, nog wel eens van ons.

CORR.

BERKHOF AS EXEGETE

We desire to complete our criticism of Berkhof's exposition of Matt. 5:44, 45 and Luke 6:35, 36. Berkhof asserted that the near surroundings of these Scriptures do not indicate that the terms *unjust* and *unthankful* indicate the elect only. Wrote the professor: "Het is niets dan een uitvlucht om te zeggen, dat deze plaatsen slechts bedoelen, dat God zijn uitverkoren vijanden zegent. Er is in dit verband geen enkel woord dat daarop wijst," Brochure, p. 27. Fact is, however, that the near surroundings of these texts do contain data compelling the expositor to apply these terms to the elect only. Luke 6 contains passages such as these: "But woe unto you that are rich for ye have received your consolation. Woe unto you that are full for ye shall hunger. Woe unto you that laugh now for ye shall mourn and weep."

Godet's commentary on these utterances of Jesus reads thus: "Jesus here contemplates in spirit those adversaries who were sharpening against Him only just before (verse 11) the sword of persecution: the rich and powerful at Jerusalem, whose emissaries surrounded Him in Galilee. Perhaps at this very moment He perceives some of their spies in the outer ranks of the congregation. Certainly it is not the rich, as such, *that He curses,* any more than He pronounced the poor, as such, blessed. A Nicodemus and a Joseph of Arimathea will be welcomed with open arms as readily as the poorest man in Israel. Jesus is dealing here with historical facts, not with moral philosophy. He takes the fact as it presented itself to Him at that time. Were not the rich and powerful, as a class, already in open opposition to His mission? They were thus excluding themselves from the kingdom of God. The fall of Jerusalem fulfilled only too literally the maledictions to which Jesus gave utterance on that solemn day. — The *pleen, except, only,* which we can only render by *but* (verse 24), *makes the persons here designated an exception as regards the preceding beatitudes.* — The term rich refers to social position, *full* to mode of living. The expression *you that laugh,* describes a personal disposition. All these outward conditions are considered as associates with an avaricious spirit, with injustice, proud self-satisfaction, and a profane levity, which did indeed attach to them at that tme. It was to the Pharisees and the Sadducees more particularly that these threatenings were addressed.—" And now this from Godet: "*The terms hunger and weeping were literally realized in the great national catastrophy which followed soon after this malediction; but they also contain an allusion to the privations and sufferings which await, after death, those who have found their happiness in this world.*— In verse 26 it is more particularly the Pharisees and Scribes, who were so genearlly honored in Israel, that Jesus points out as continuing the work of the false prophets. These four woes would be incompatible with the spiritual sense of the terms *poor, hungry,* etc., in the beatitudes." So far Godet.

Anybody approaching these verses (Luke 6:24, 25, 26) with an unbiased mind will be ready to endorse the above exposition. Upon those laughing ones Christ pronounces four woes. Upon them rests God's curse. Reprobated are they. And subsequent history proves that God's curse rested upon them even before they were transported into hell. For this curse began to be realized, in a very marked degree, in the great national catastrophy, namely, the destruction of Jerusalem. These laughing ones were not members of that group pronounced blessed by Christ. Our Savior excludes from this group these scorners which prove to be reprobated. Upon them God empties the vials of His wrath. And this means that He shows them no mercy. To them God is not kind. In respect to these He is not compassionate. It follows, therefore, that the terms *unjust, unthankful* and *evil* do not signify the reprobate. Why do the exponents of the theory of common grace pronounce the reprobate blessed when Jesus singles him out and announces that he is cursed? And this they do. For they, Berkhof and his fellows, insist that these unthankful ones of Matt. 5:45 are the reprobate as well as the elect. If so, God shows mercy unto the reprobate. They are blessed, therefore, since the terms kindness, mercy, compassion and blessed are kindred terms. To be blessed by God means to experience His *mercy, kindness* and love.

It is plain that Berkhof erred when he asserted that the near surroundings of the texts in question do not indicate that the unjust and the unthankful signify the elect unthankful only.

We are well aware of it that Berkhof will not grant that, since the reprobated wicked are excluded from the group *blessed* by Christ Himself, the unthankful, whom God shows mercy, can be the elect only. But the professor is compelled to admit that Christ cursed the re-

jected scorners of his day, that He excluded them from the group which He pronounced blessed, that the terms *blessed, kindness* and *compassion* are kindred terms. That is to say, him whom God shows mercy, He blesses. Blessing the sinner consists in showing him mercy. According to Berkhof, then, Christ informs his audience that the rejected wicked are not blessed. Instantly thereupon He, Christ, asserts, so Berkhof would have it, that the rejected unthankful are blessed by God. For He, God, sends them rain and sunshine as tokens of His mercy. According to Berkhof Christ is at variance with Himself.

Berkhof, I know, will attempt to defend himself and his exposition of the sermon on the mount. He will maintain that, since the curse follows the blessing, i.e., since God first blesses and thereupon curses these laughing ones, Christ was not at variance with Himself when He asserted that the Almighty blesses and curses these scorners. Berkhof, in fact, has maintained all along that the divine curse does not exclude the divine blessing, since the one follows the other. Listen to Berkhof: "Nu kan de vraag nog gedaan worden, of dan toch de algemeene roeping door het Evangelie niet geheel nutteloos is en ijdel, waar het toch vaststaat, dat slechts de uitverkorenen haar zullen opvolgen? Daarmede staan we feitelijk voor de vraag naar de beteekenis en het doel van het algemeen aanbod des heils. Wij zien in dit algemeen aanbod der genade vooral drieërlei.

"Zij is in de eerste plaats een openbaring van Gods liefde tot zondaren, van zijn rijke gunst zelfs over degenen, die Hem tegenstaan, en van Zijn behagen in hunne redding van den dood. Zij is dit voor alle zondaren, ook voor de verworpenen. Dit wordt in den laatsten tijd ontkend door hen, die de algemeene genade loochenen. Zij zien in de prediking des woords voor de verworpenen, die er onder verkeeren *niets dan vloek.* God haat hen, Hij wil hen niet redden, Hij heeft geen lust in hun redding; Hij zoekt hen door de prediking slechts dieper neer te storten in het verderf. *Hij heeft daarmede, wat hun betreft, geen enkel ander doel.* Dit is echter wel zeker een onschriftuurlijke voorstelling die tekort doet aan Gods zondaarsmin. God Zelf getuigt bij Ezechiel, dat het zijn lust is, om zondaren te redden van den dood . . ." "Reformed Herald," Vol. I, No. 7, p. 113.

The assertion: "Hij heeft daarmede wat hun betreft, *geen enkel ander doel,*" implies an admission on the part of Berkhof, that God purposes to destroy the rejected sinner by means of the preaching of the word and by means of His good gifts in general. However, so the professor reasons, God has yet another purpose, namely, to save and to restore the rejected one, to transport him out of darkness into His light. The Almighty has two purposes in respect to the reprobate, an original and an ultimate purpose. According to this original purpose God attempts to save the rejected sinner. In commenting upon Proverbs 1:20, the professor expressed himself as follows: "De opperste Wijsheid heeft dus geroepen, en hare handen uitgestrekt, als om te wenken, te helpen, te trekken; doch de geroepenen gingen in hunne goddeloosheid voort tot het bitter einde. Het heil werd hun aangeboden, doch zij versmaden het." The Scripture, which Berkhof quotes, reads thus: "Dewijl Ik geroepen heb, en gijlieden geweigerd hebt; mijne hand uitgestrekt heb, en er niemand was die opmerkte; En gij al mijn raad verworpen, en mijne bestraffing niet gewild hebt; Zoo zal Ik ook in ulieder verderf lachen, Ik zal spotten wanneer uw vreeze komt," Proverbs 1:24.

It should be noticed that Berkhof added to the text. This: "*Als om* te wenken, te trekken, te helpen . . . ." The two words "*als om*" denote purpose. The professor inserts purpose into the text. Berkhof makes the passage read thus: "Wisdom stretches forth her hand in *order to help,* i.e., for the *purpose of helping* the reprobate ungodly." The text does not contain the idea of purpose. It is merely asserted that wisdom stretches forth her hand and that the (reprobate) ungodly refuse to take notice. It appears that Berkhof was up to his old tricks again. The professor manufactured his proof for the proposition that God purposes and attempts to save the reprobate. Someone may ask whether the fact that Wisdom stretches forth her hand to the reprobate ungodly does not imply a willingness and a purpose on the part of Wisdom to help and to save the rejected ungodly. My answer is, that this is exactly the issue in this present controversy, namely, whether the outward calling implies a willingness and a purpose on the part of God to help and to restore the reprobated sinner. Not one of those arrayed against us dare face the issue. What they ought to prove they take for granted. Berkhof does so. Nay, worse, what Berkhof should prove he takes for granted and inserts in those Scriptures which he then quotes in support of his theory. Berkhof is constantly begging the question. So they all do. Are they aware of it? Indeed, they are. Berkhof is, likewise men like Volbeda and H. J. Kuiper.

It is plain that, according to Berkhof, God's original purpose is to spare the rejected sinner. But, so Berkhof will have it, God's ultimate purpose is to destroy him. According to the professor, the sinner unwilling to grasp the hand extended to him, frustrates God's original purpose. The infuriated God now purposes to destroy the unyielding sinner. Let us hear Berkhof on the matter: "De opperste Wijsheid heeft dus geroepen, en hare handen uitgestrekt, *als om te wenken, te helpen, te trekken* (purpose); doch de geroepenen gingen in hunne goddeloosheid voort tot het bitter einde. Waar deze echter volharden in het kwaad, en daardoor betoonden van een verkeerden geest te zijn, daar zegt zij hun het oordeel aan in de volgende ernstige woorden: Dewijl Ik geroepen heb en gijlieden geweigerde hebt, ... zoo zal Ik ook in ulieder verderf lachen; Ik zal spotten wanneer ulieder vreeze komt" (ultimate purpose).

Plain how that Berkhof teaches two purposes on the part of God. Gods original plans come to naught. The Almighty succeeds in realizing His ultimate plans because He can do nothing else. In this doctrine of two purposes or plans found in the Bible? It is found in Berkhof's Bible but not in the Bible which the prophets

and the apostles gave to the church. Is Berkhof's doctrine of two purposes or plans reformed? It is not. The doctrine is Arminian, Pelagian. Let us hear what Bavinck has to say. "Het verschil," says Bavinck, "komt hierop neer, dat de Roomschen, Lutherschen, Remonstranten, enz. uitgaan van de voluntas signi (God's first or original purpose). Deze is de eigenlijke wil, daarin bestaande dat God de zonde niet wil, maar alleen wil toelaten, *dat Hij aller zaligheid wil, en aan allen de genade aanbiedt.*" So far Bavinck. Let us pause here for a moment. According to Bavinck it is the Catholics and the Remonstrants who teach that God wills to save and offers His grace (special grace) to all men, to the reprobated sinners therefore. This is Berkhof's doctrine also. God's original purpose is to save all men. Unto all, God offers special grace. And now Bavinck: "De voluntas consequence (God's ultimate purpose, Berkhof) volgt op de beslissing van den mensch." Bavinck, Dog., Vol. II, p. 245.

What is implied in Berkhof's Pelagian doctrine of two purposes? Let us hear Bavinck on the matter. Says Bavinck: "Het Pelagianisme heeft deze lijn (de Gereformeerde lijn) ten onrechte verlaten, en eene machtelooze begeerte, een onvervulden wensch in God tot wil verheven. Daarmede heeft het aan heel 't wezen, aan alle deugden Gods tekort gedaan. Want indien de voluntas signi (God's original will or purpose, Berkhof) de eigenlijke en wezenlijke wil van God is, dan wordt Hij van zijn almacht, wijsheid, goedheid, onveranderlijkheid, onafhankelijkheid, enz., beroofd; heel het wereldbestuur wordt dan aan zijne voorzienigheid onttrokken; een onverzoenbaar dualisme wordt er geschapen tusschen Gods bedoeling en het resultaat der wereldgeschiedenis; de uitkomst is dan voor God een eeuwige teleurstelling; het wereldplan is mislukt en Satan viert aan het einde triumph," Bavinck, Dog., Vol. II, p. 246.

According to Bavinck, Berkhof's doctrine of two purposes or wills is a pernicious doctrine. Its adoption means the very destruction of God. It is this doctrine which Berkhof defends in his brochure and in his articles appearing in the "Reformed Herald." It is this doctrine which was added to our Standards by the Synod of 1924.

It is remarkable that Berkhof appeals to the same Scripture to which the Pelagians appeal. Says Bavinck: "Het (Pelagianisme) beroept zich daarvoor op verschillende teksten der Heilige Schrift, Ezech. 23:32, 33; 33:11; Matth. 23:37," Bavinck, Dog., Vol. II, p. 394. Berkhof, too, quotes these Scriptures. "Er is," wrote Berkhof, "nog een plaats in de profetie van Ezechiel, waar de Heere dezelfde gedachte in nog sterker taal uitspreekt, waarin Hij ze zelfs met een eed bevestigt, n.l., Ezech. 33: 11: 'Zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo Ik lust heb in den dood des goddeloozen. Maar daarin heb Ik lust, dat de goddelooze zich bekeere van zijnen weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uwe booze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israels?' Zijn dat," asks Berkhof, "geen woorden van teedere ontferming, waarin een Vader zijne afwijkende kinderen (the reprobate wicked, Berkhof) smeekt, om terug te keeren tot het vaderhuis en tot het vaderhart? Beluistert gij daarin ook maar eenigszins de stem der haat?" According to Berkhof, God is begging the reprobate sinner to return to His fatherheart. Berkhof also claims to believe in absolute election. And this doctrine implies that God refuses to empower that reprobate sinner to come. God wills that he shall perish. Yet God begs him to come to His heart. Can that begging of God be sincere? Nobody but the Pelagian, says Bavinck, applies this Scripture to the reprobate sinner.

Let us listen to Berkhof once again: "En wijst niet Jezus' weeklage over Jeruzalem in dezelfde richting? Kunt gij iets denken, dat in roerenden weemoed deze klacht overtreft? 'Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt, en steenigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs eene hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild.' Matt. 23: 37." So far Berkhof.

This utterance of Jesus, Berkhof applies to the reprobate. He quotes this Scripture in support of his doctrine on the two purposes. It is Berkhof's view, therefore, that Christ, the God, greatly desires to save Jerusalem. But the stubborn Jew will not be saved. The divine will and the human will clash. And the will of man prevails. God is defeated. Let me say that I would place my confidence in man rather than in Berkhof's God. Bavinck assures us that it is the Pelagian who is wont to appeal to this Scripture. Let no one object that the Pelagian believes not in reprobation. He does. However, the reprobation in which he believes is a product of his own imagination.

But what has this all to do with Berkhof's exposition of Matt. 5:45? This: Berkhof can apply the terms unthankful, unjust and evil to the reprobate without involving Christ in a contradiction, because, he, Berkhof, believes in the Pelagian doctrine of two wills or two purposes.

We must conclude that the unthankful and the evil cannot be the reprobate sinner.

There is another element of the Scripture in question, namely, Matt. 5:44, 45, to which we wish to attend. Jesus said, that God maketh His sun to rise on the evil and sendeth rain on the unjust. The question cannot be suppressed as to whether the term unjust should be made to apply to the elect unjust only. For it is a fact that God sends His rain on the rejected unjust as well. And it is plain, that rain and sunshine are regarded by Jesus as tokens of God's good will.

The difficulty can easily be removed. It is plain, that Christ is speaking of rain and of sunshine which bless the recipients. For the children of God are admonished to bless those that curse them. God, their Father, does so. He sends rain on the unthankful and makes His sun to rise on the unjust. This rain and this sunshine are revelations of God's love and of His compassion for these unthankful ones. This rain and this sunshine must be regarded as gifts which bless. Our opponents must

admit that rain and sunshine do not always bless. The rain which fell in torrents, after Noah had entered the ark, did not bless but destroyed and cursed. Hence, all rain does not bless. Christ, we repeat, is speaking of a beneficial rain and of a beneficial sunshine. When does rain bless? When is sunshine beneficial? Berkhof should have faced these questions. He neglected doing so, however. Holy Writ teaches me that rain and sunshine bless only those who are empowered by God's Spirit to respond with heartful praise. Rain is a curse unto those who are not thankful. Says the Psalmist: "Surely thou didst set them in slippery places." These slippery places are rain and sunshine given to the unthankful. "Thou castedst them," says the prophet, "down into destruction. " How are they brought into desolation, as in a moment. They are utterly consumed with terrors, Ps. 73.

The elect unthankful, dead in sin, cannot praise God. Is the rain and sunshine they receive a blessing? They lack the power to respond with heartful praise. The answer is ready: in due time God transports them from the kingdom of Satan into the kingdom of Christ. Then the redeemed unthankful praise God for past, present and future favors. They praise God for the rain and the sunshine they received while yet dead in sin. Where sin abounded, grace did much more abound. And we know, that all things work together for good to them that love God, to them who are the called, according to His purpose, Rom. 8. God does not curse the elect unthankful.

Thus we have completed our criticism of Berkhof's exposition of Matt. 5:45, 46 and of Luk. 6:35. Our own exegesis was substituted for his. The opponent rejects our exegesis of these sayings of Jesus. Before doing so, Berkhof should prove that we have misinterpreted Christ's utterances. We invite Berkhof to prove this and also that the author of "De Drie Punten in Alle Deelen Gereformeerd" is not a Pelagian. It is worth trying. For success on the part of Berkhof would mean the end of the controversy now disquieting the church. Prof. Berkhof, if you can prove that the author of the brochure, which we criticized is reformed and that the charges lodged against him are false, the editors of "The Standard Bearer" will implore their followers to return to the church which they left. The attempt, you will agree, is worth while. Assisted by such eminent theologians as Dr. Bouma, Dr. Beets, Rev. G. Hoeksema, and not to forget Rev. H. J. Kuiper, you ought to succeed, don't you think?

G. M. O.

---

159. Vijf stukken behooren tot een' Leeraar, zoo als de wereld hem thans wil hebben:

1. Dat hij geleerd zijn;
2. Dat hij eene fraaie uitspraak hebbe;
3. Dat hij welsprekend zij;
4. Dat hij geen geld neme, maar toegeve;
5. Dat hij spreke, wat men gaarne hoort.

DE JONGSTE KERKELIJKE STRIJD

IV. Na de Synode

"De Twee en Negentig" (Vervolg)

Niet lang nadat de kerkeraad het verzoek des zes-en-tachtig om een speciale classis had ontvangen en aan de classicale commissie had laten weten, dat hij zulk een speciale vergadering noodig noch wenschelijk achtte, vond iemand op straat aan Eastern Ave. een gedrukt pamphlet, den inhoud waarvan we hier laten volgen:

"Aan de Classicale Commissie van Classis
Grand Rapids Oost der Chr. Geref. Kerk.

"Eerwaarde Broeders:—

"Ondergeteekenden, allen belijdende leden van de Chr. Geref. kerk van Eastern Ave., gevoelen dat wij in onze onderhandelingen met den kerkeraad gekomen zijn tot zulk een stadium, tot zulk een onhoudbaren toestand, dat alleen het beslist tusschenbeide treden der Classis hierin verandering en de gewenschte oplossing kan aanbrengen. Daarom hebben wij ons dan ook tot den kerkeraad gericht met het volgende verzoek:

'Waarde Broeders:—

'Ondergeteekenden, leden van de Chr. Geref. kerk van Eastern Avenue, verzoeken bij dezen, dat de kerkeraad de noodige stappen neme tot het samenroepen van eene speciale vergadering der Classis. Reden voor dit verzoek is het feit, dat samenwerking tusschen de getrouwe leden van Eastern Ave. — die de eigenlijke gemeente uitmaken — met den tegenwoordigen leeraar en kerkeraad onmogelijk is geworden. Samenwerking met den leeraar is onmogelijk omdat hij, volgens het eerste nummer van de 'Standard Bearer,' het standpunt veroordeeld door de Synode zal blijven handhaven. Samenwerking met den kerkeraad, omdat die zich niet wil onderwerpen aan de classis en, door het samenroepen van de gemeente om bij haar steun te zoeken tegenover de classis, feitelijk het kerkverband heeft verbroken. Het behoeft geen betoog, dat samenwerking onder de huidige omstandigheden van de eigenlijke gemeente van Eastern Avenue met zoo'n leeraar en kerkeraad eenvoudig onmogelijk is.

'Wij hopen dat ook de kerkeraad het noodzakelijke van eene speciale Classis zal inzien. Is hij daartoe genegen, dan verwachten wij, dat hij zich zal wenden tot de Classicale Commissie met verzoek om een vergadering samen te roepen niet later dan 18 November. Mocht het echter gebeuren dat binnen een week noch de Classicale Commissie, noch een ander bericht heeft ontvangen dat de kerkeraad eene speciale vergadering der Classis zoekt te beleggen, zoo zullen wij ons als de getrouwe leden der gemeente tot de Classicale Commissie en desnoods tot de andere gemeenten der classis vervoegen, opdat wij langs dien weg eene speciale vergadering der Classis mogen verkrijgen, en opdat de Gereformeerde leer en de beginselen van Gereformeerd Kerkrecht mogen worden gehandhaafd.'

"Dit verzoek was geteekend door 86 leden.

"Daar naar ons beste weten de kerkeraad aan bovenstaand verzoek niet heeft voldaan, zoo komen ondergeteekenden tot uwe Commissie met het dringend verzoek om ons een speciale vergadering der Classis toe te staan, indien mogelijk niet later dan den 18den November. Ons verzoek om zulk een speciale Classis baseert zich op de volgende gronden:

"1) De uitdrukking in bovenstaand verzoek aan den kerkeraad dat samenwerking onmogelijk is geworden, is met opzet alzoo gekozen. Het geeft den toestand weer zooals die in der werkelijkheid is. Het is ons onmogelijk geworden om langer naar de prediking van Ds. H. Hoeksema te luisteren als onzen leeraar. Velen onzer weigeren de kinderen ter catechisatie te zenden, omdat wij hen niet aan het onderwijs van den leeraar toevertrouwen. Sommigen weigeren hunne kleine kinderen ten doop te brengen. En wij allen weigeren om met leeraar en kerkeraad het avondmaal te vieren. In één woord we hebben praktisch gebroken met beide kerkeraad en leeraar, en dat om hunne weigering om zich aan de Synodale en Classicale besluiten te onderwerpen.

"2) De gemeenschap der heiligen is onmogelijk geworden. Er zijn twee partijen en uitzonderingen daargelaten spreekt men niet meer met elkaar, verbreekt men alle vriendschappelijk verkeer en zou men ons willen vernielen door brikken van toorn en afkeer. Er wordt grof gelasterd en vuile en dreigende brieven worden aan het adres der protestanten verzonden. Het is een verstikkende atmosfeer waarin de Classis ons niet langer mag laten verkeeren.

"3) Er zijn in Eastern Ave.'s gemeente vele menschen aan wie de afwijkende gevoelens van den leeraar en de handelingen van Synode en Classis altijd van ééne zijde worden voorgesteld, en daarom gevaar loopen geheel en al verleid te worden. Ook om het behoud dezer menschen is het noodig dat de Classis thans ingrijpe, want gaat deze verleiding ongehinderd door zoo zullen deze menschen straks geheel voor onze Kerk verloren zijn.

"4) Zoolang als aan deze onhoudbare toestand in onze gemeente geen einde wordt gemaakt, blijft onze leeraar 'a minister in good standing,' en kunnen leeraar en kerkeraad naar eigen gelieven ongehinderd de censuur toepassen op getrouwe leden onzer kerk, wier hoofdzonde het is, dat ze opkomen voor het Woord Gods en de Geref. Belijdenis. Aan dit recht en deze macht des kerkeraads dient voor goed een einde te komen. Voor de eer en het welzijn onzer Chr. Geref. Kerk mag zulk een macht niet langer in hunne handen rusten.

"5) Alle protesteeren is bij den kerkeraad van Eastern Avenue eene onmogelijkheid geworden. Het ambt der geloovigen wordt niet meer geacht. Nog nooit is men op den inhoud ook maar van één enkel protest ingegaan. Vele protesten zijn ingediend, maar alle ondergingen hetzelfde lot. Ze werden terzijde gelegd vanwege allerlei technicaliteiten, en die ze indienden met de censure getroffen of gedreigd.

"6) De Classis mag ons niet langer laten wachten op eenig besluit of actie van den kerkeraad, want de kerkeraad wil niet handelen, wil niet ingaan op de zaak, de groote zaak, waaromheen al het andere zich concentreert. In het laatste verzoek en protest aan den kerkeraad hebben we als protestanten samenwerking noodzakelijk en geoorloofd geacht, maar nu werden we weder om die samenwerking tot schuldbelijdenis opgeroepen en ons verzoek en protest als onwettig ter zijde geschoven. Werkelijk we staan op het doode punt. Samenwerking met den kerkeraad is afgesneden.

"7) De eer der Classis en de eer der Chr. Geref. Kerk eischen het dat er actie genomen worde. Anders heeft het kerkverband geen beteekenis meer. Men mag ons, die in Eastern Ave. worstelen en verdrukt worden, omdat we opkomen voor het standpunt onzer Geref. Belijdenis, niet langer aan eigen lot en aan de willekeur van een kerkeraad, die in rebellie leeft tegen Classis en Synode, overlaten.

"8) Leiders in onze Kerk verwachten dat onze Classis actie nemen zal, zooals Ds. I. Van Dellen, Dr. H. Beets, Ds. G. D. De Jong, Dr. J. Van Lonkhuyzen, Ds. J. Manni en anderen. De Kerk in het algemeen verwacht actie vooral ook na het verschijnen van het eerste nummer van het maandblad "The Standard Bearer."

Dit stuk was, zooals het in gedrukt formaat op straat gevonden werd, niet geteekend. Het was natuurlijk door één der "getrouwe leden van Eastern Ave." verloren en zoo kwam het, dat onze kerkeraad toch ook het ding te lezen kreeg, schoon hem geen kopie was toegezonden. Eerst later werd ons door de Classicale Commissie het bericht gezonden, dat ze bovenstaand verzoek had ontvangen en dat dit onderteekend was door twee-en-negentig leden. Hier hebt ge dus de oorsprong van den naam, dien ze in de geschiedenis bij het volk zullen houden. Geheel juist is de naam niet, want toen we later zelf een lijst dier namen in handen kregen en ze nog eens telden, kwamen we tot de ontdekking, dat er vier-en-negentig in plaats van twee-en-negentig waren. Doch hiervan draagt de Classicale Commissie de schuld en het is thans te laat om den naam te veranderen.

We zullen van den inhoud van het stuk niet veel zeggen. Het is in elk opzicht der "twee-en-negentig" waardig. Onze menschen, die de geschiedenis kennen, omdat ze er zelf getuige van zijn geweest, hoe deze protestanten altijd handelden en spraken in de gemeente, zullen het aanstonds toestemmen, dat ze zich in dat stuk openbaren, zooals ze zijn. Hun geest spreekt er in, zooals te verwachten is. Het lag aan dien geest en aan niets anders, dat ze het zich onmogelijk hadden gemaakt, om naar de prediking te luisteren. Het was ook ganschelijk alleen hun eigen schuld, dat ze weigerden om met ons avondmaal te vieren, behalve dan voorzoover ze door den kerkeraad van het avondmaal waren geweerd, en dat betrof alleen de drie oorspronkelijke protestanten en Ds. Vander Mey. Overigens was er niemand onder behandeling genomen. Ze hadden zichzelf het avondmaal ontzegd in een vroeger protest aan den kerkeraad. Zeker, gemeenschap der heiligen was voor hen onmogelijk geworden, niet voor de gemeente. De gemeenschap, die de leiders dezer twee-en-negentig met elkander hadden, was zeker

geen gemeenschap der heiligen en den Naam des Heeren werd toch zeker in de vergaderingen hunner kliekjes niet aangeroepen. En ook is waar, dat ieder in de gemeente hen hoe langer zoo meer begon te schuwen, omdat men wel wist, hoe ze onder elkander altijd bezig waren kwaad in de gemeente te stichten. Vriendschappelijk verkeer, behalve met hun eigen groep, hadden ze op die wijze zelf afgebroken. En als gesproken wordt van vernielende blikken van toorn en afkeer, weet ieder u aanstonds wel te vertellen, uit wier oogen u die tegenkwamen in dien tijd. Ze kwamen zeker niet van onze menschen. Welk recht men had om te spreken van twee partijen in de gemeente heeft de geschiedenis bij dezen tijd wel bewezen. Buiten de oproerigen was er geen partij in Eastern Ave. De gemeente is als één man blijven staan, zooals ieder wel weet, die wat meer inlichtingen heeft, dan hij uit mooie briefjes in "De Wachter" zou kunnen inwinnen. Samenwerking van menschen, die overtuigd waren, dat ze iets hadden te protesteeren, was niemand ooit kwalijk genomen, schoon de kerkeraad zich het recht niet liet ontzeggen, ook dan de protestanten ieder persoonlijk te behandelen en verantwoordelijk te stellen voor zijn protest. Wel echter kon de kerkeraad niet gedoogen, dat men met lijsten door de gemeente ging, om onrust te stoken. Dat is geen samenwerking doch tweedracht-zaaien. En van de eer der classis zullen we thans maar niet spreken. Daartoe krijgen we nog meer dan voldoende gelegenheid, als we aan hare vergaderingen toekomen.

Overigens zou men met recht mogen verwachten, dat de Classicale Commissie deze menschen, die zoo spraken, die zich dan ook nog bestempelden met den naam van "getrouwe leden" en "de eigenlijke gemeente" en dat eer er ooit een uitspraak gedaan was door de Classis, eens duchtig op hun nummer zou hebben gezet over hun taal en wanordelijk gedrag. Men zou hebben mogen verwachten van deze eerwaarde commissie, dat ze den onderteekenaars van dit verzoek er op hadden gewezen, dat het in strijd was met alle beginselen van Gereformeerd Kerkrecht, een daad van muiterij en scheuring, om zoo maar op eigen houtje een groep in de gemeente te vormen en te noemen met den naam van "de eigenlijke gemeente"; dat ze wanordelijk zich gedroegen, als ze niet ten avondmaal gingen en de kinderen niet ten doop brachten (ik meen, dat er op dat oogenblik slechts één was, die dit weigerde) en ter catechisatie zonden (ook zulke waren er slechts zeer weinigen); en dat ze beter deden als ze zich eerst eens verootmoedigden en leerden, om wat bescheidener taal te gebruiken. Werkelijk, ik kan mij niet anders voorstellen, of eene commissie, die niet geheel en al met blindheid was geslagen, had een antwoord van dezen aard gegeven aan zulke menschen. Doch neen, het tegendeel gebeurde. Ik lees in de notulen van den kerkeraad van Eastern Ave., 7 Nov. 1924: "Een brief van de Classicale Commissie wordt gelezen, inhoudende, dat op aanvrage van 92 leden der gemeente een speciale classis zal worden gehouden. De toestand in de gemeente is naar het oordeel der commissie van dien aard, dat 't noodig is een vervroegde classis samen te roepen, ook met het oog hierop, dat de classis een vervroegde Synode noodig zou achten. Eveneens een 'notice' van den stated clerk, meldende, dat op last der Classicale Commissie een vervroegde classis wordt bijeen geroepen op Nov. 19, 1924. Voor kennisgeving aangenomen."

Nu, dat is dan zeker in overeenstemming met alle beginselen van Gereformeerd Kerkrecht! Volgens dit kerkrecht komt daar dan zoo maar een brief van eene Classicale Commissie, die den kerkeraad, nota bene, even mededeelt, hoe de toestand in zijne gemeente is! En dat zonder eenig onderzoek en zonder eenige onderhandeling met den kerkeraad. Wat wist de classicale commissie van den toestand in eigen gemeente, buiten hetgeen ze van enkele oproerige leden hoorde? Niets. De commissie had een officieele kennisgeving van den kerkeraad ontvangen, waarin haar werd medegedeeld, dat er geen behoefte was aan een speciale vergadering der classis. Ook had de kerkeraad aan de commissie kennis gegeven van het feit, dat de kerkeraad midden in het behandelen van de protesten der ontevredenen zat. En ook had dezelfde commissie het verzoekschrift der twee-en-negentig, een zeer klein deel der gemeente. Ze had verder niets onderzocht. Nooit was ze bij den kerkeraad geweest om de zaak te onderzoeken, indien mogelijk. Nooit een enkele poging was door haar gedaan om met den kerkeraad over deze dingen te onderhandelen, eer er zulk een speciale vergadering der classis werd samengeroepen. En toch oordeelde ze over den toestand in Eastern Ave. En toch besloot ze om een speciale vergadering der classis toe te staan! Ze greep dus zelf in onze gemeentelijke zaken in en zonder onderzoek oordeelde ze ook, dat het tijd werd, dat de classis ingreep. Zeker, de kerkbesturen der Nederlandsche Hervormde Kerk konden het er niet meer collegialistisch hebben afgebracht.

Daar komt nog bij, dat de Commissie, en later ook de Classis, op deze wijze de beweging steunde, waardoor een apart lichaam in de gemeente werd erkend. Men was georganiseerd tot op zekere hoogte. Men had reeds vroeger aan den kerkeraad laten weten, dat hij een antwoord op hun protest wel kon sturen aan twee hunner. Men had geweigerd om persoonlijk op den kerkeraad te komen en voorzoover men gekomen was, had men geweigerd, om persoonlijk met den kerkeraad over zijn protest te spreken. Ook was men met lijsten bij anderen geweest en sommigen had men overgehaald om zijn naam op het protest te zetten, ofschoon velen niet eens verstonden waarover het eigenlijk ging. Dit alles wilde de kerkeraad niet toestaan. Hij wilde wel met de broeders en zusters persoonlijk handelen en hunne bezwaren wegnemen, indien dit mogelijk was. Maar hij wilde geen ander lichaam dan den kerkeraad in de gemeente erkennen. En hij wilde ook niet dulden voor het welzijn der gemeente, dat enkelen met lijsten door de gemeente gingen, om, waar geen bezwaren waren, toch te bewegen om het protest te teekenen. Door hare handeling steunde de Commissie der Classis heel deze beweging. Ze maakte den kerkeraad alle verdere handeling onmogelijk en veroordeelde ook reeds, wat hij tot dusver gedaan had. Want zij ontving de aldus opgestelde lijst van namen der personen, die niet persoonlijk met den kerkeraad wilden onder-

handelen en willigde hun verzoek in. Zij erkende wel dat zelfde lichaam in de gemeente, dat de kerkeraad niet erkennen wilde. En toch zal ieder, die niet zooals de commissie der classis vooringenomen was tegen den kerkeraad, moeten oordeelen, dat het standpunt des kerkeraads in dezen juist was en dat hij niet anders mocht en kon doen. Zoo denkt men er in Nederland ook over. Er zijn in Nederland, vooral in Amsterdam velen, die zich bezwaard gevoelen over het besluit der Synode te Assen in de zaak Geelkerken genomen. Nu lees ik in "De Nieuwe Provinciale Groninger Courant" van 17 April, 1926, het volgende daarvan:

"Donderdagavond kwam de kerkeraad der Geref. Kerk van Amsterdam onder presidium van Dr. J. Waterink bijeen.

"Ingekomen waren, naar 'De Standard' mededeelt, verschillende brieven van leden der gemeente, met bezwaren tegen de besluiten der Asser Synode, tegen artikelen van 'De Amsterdamsche Kerkbode,' of tegen de handelwijze, die door den kerkeraad gevolgd werd in zake de bespreking met de bezwaarde broeders en zusters. Hieronder bevond zich ook een schrijven van het 'Comité tot herstel van eenheid in de Geref. Kerken, Groot Amsterdam'.

"De kerkeraad verklaarde, dat hij, wanneer er bij leden der gemeente bezwaren bestaan, natuurlijk bereid is, naar zijn plicht, met deze broeders en zusters te spreken, mits die bezwaren behoorlijk omschreven en gemotiveerd inkomen. Met een Comité kan echter de kerkeraad zich op geenerlei wijze in verbinding stellen, aangezien het bestaansrecht van zulk een Comité in het midden der gemeente door den kerkeraad niet kan worden erkend. Het schrijven van het Comité tot herstel der eenheid, enz., werd voor kennisgeving aangenomen en de overige brieven werden in handen gesteld van de commissie voor deze zaken benoemd."

Van dezelfde zaak lees ik in de "Groninger Kerkbode" nog het volgende: (17 April, 1926)

"Hoe dit ook zij, er zijn bezwaarden. In Amsterdam waren er een 240.

"Maar wat gebeurt nu? Zij adresseeren en de kerkeraad zegt: kom maar eens bij ons en wij zullen met u spreken. Maar 240 is een tamelijk groot getal. Wij zullen u groepsgewijs nemen.

"Kan het nu mooier? Maar zie, nu komt het comité en zegt: er niet heen gaan bezwaarden, want die methode lijkt ons niet. Waarom niet? Omdat er bezwaarden zijn, die niet voldoende in de materie inzitten, om te kunnen praten met den kerkeraad.

"Nu begint het mij te duizelen.

"Dat zijn dus bezwaarden, die niet precies weten, waarover zij bezwaard zijn.

"Zij zijn niet in de dingen thuis, waarin zij, had hun bezwaar eenige waarde, juist op en top thuis moesten wezen.

"Hoe kan ik bezwaard wezen inzake dingen, die ik niet weet? Zegt men: maar hun bezwaar ligt juist daarin, dat ze het niet weten, welnu — het onderwijs der kerk wordt hun geboden. En — dat mogen zij niet aanvaarden?

"Hier is, goede vriend, alle ernst zoek."

Welnu, zoo is het ook geschied voor den kerkeraad van Eastern Ave. Men kwam met bezwaren. De kerkeraad zeide: wij mogen en willen geen lichaam in de gemeente ontvangen noch erkennen. Wij zullen echter de bezwaren persoonlijk met u bespreken. Doch wij zullen u groepsgewijs nemen, vijftien uwer op elke vergadering des kerkeraads. Doch dat wilde men niet. Men gevoelde zich persoonlijk niet in staat om zijn protest te verklaren of te verdedigen voor den kerkeraad. Doch de Classicale Commissie en later ook de Classis zei: kom maar bij ons. Wij willen u wel erkennen, ook zelfs als gij uzelf de getrouwe leden en de eigenlijke gemeente noemt!

Zeker, het begint ons hier te duizelen.

En langs dezen weg is ten slotte de kerkeraad van Eastern Ave. afgezet. En de kerkeraad heeft zich aan deze hierarchie en aan dit grove onrecht niet willen onderwerpen. En omdat hij zich niet heeft willen onderwerpen, daarom kan hij thans ook geen gehoor krijgen op de Synode. En daarom zal de Synode in al deze handelingen wel medeplichtig worden door haar goed te keuren. Het zij dan zoo. Er is Een, die over al deze dingen straks weer zal oordeelen. En Zijn oordeel is rechtvaardig.

H. H.

SONDAGH

Is 't Sabbathdag, mijn Ziel, of Sondagh? geen van tweeën,
De Sabbath is voorbij met sijne dienstbaerheden;
En de Son die ick sie scheen gisteren als heden;
Maer, die ick niet en sie en schijnt niet soo se scheen.
Son, die ick niet en sie als door mijn sonden heen,
Soon Gods, die dezen dagh het aerdtrijck weer betreeden,
Fier als een Bruydegom ter loop-baen ingereden,
'k Sie Sondagh sonder eind door Dijne wonden heen.
't Zij dan oock Sondagh nu, men moght 't Gods Soondagh noemen,
Ja, en Gods Soendagh toe. Maar, laet ick ons verdoemen,
Waer ick van drijen gae, ick vind ons in de schuld.
God Son, God Soon, God Soen, hoe langh duurt Dijn geduld?
Hoe lange lijdt Ghij, Heer, Dijn' Soondagh, Soen-dagh, Sondagh,
Ondankbaerlick verspilt, verspeelt, verspelt in Sonddagh?

Constantyn Huygens.

INGEZONDEN

Beleefd vraag ik onderstaand in de Standard Bearer te willen plaatsen.

In de Standard Bearer van 1 Mei, 1926 vraagt G. V. B. Wat is Algemeene Genade? Wat is genade. Voor den val was er geen plaats voor genade, was de mensch zeer goed. Na den val is de mensch niet meer goed, is

de mensch kwaad, is de mensch een zondaar en schuldig voor God geworden met al zijn nakomelingen, door eene ongehoorzaamheid.

Nu moet straf volgen, of door genade verzoening.

Zoo kan en mag en wil God niet van den mensch gediend worden.

Zal de mensch God weer mogen dienen, dat God weer van den mensch zou willen gediend worden, dan moet God zelf een weg openen voor den mensch.

En dat heeft God in Christus gedaan door met Adam en Eva en al hun nakomelingen het genadeverbond op te richten, om hun en hun zaad weer tot een God te zijn.

Zoodat de mensch God weer kan dienen door Christus gehoorzaam te zijn, waarin nu het leven is. En door den Zoon te eeren ook den Vader te eeren, want die twee zijn een.

Dat is genade. En die genade is algemeen.

Elk mensch mag God weer dienen in en door Christus door genade, en aan die genade heeft elk mensch deel.

Al Hoksbergen
Tracey, Iowa

2 Juni, 1926

Antwoord van G. V. B. aan Mr. Al Hoksbergen

Het zou mogelijk kunnen zijn, Mr. Hoksbergen, dat U een broeder in Christus Jezus is van ons, maar een Gereformeerd broeder schijnt U ons niet te zijn in elk geval te oordeelen naar het door U ingezondene, en ofschoon U misschien den "Standard Bearer" leest, of mogelijk daarin wel eens een blik heeft geslagen. Uwe uitdrukkingen in het bovengeplaaste stukske van U doen dat terstond wel zien, dunkt ons.

God heeft met Adam en Eva en *al hun nakomelingen* geen verbond der genade opgericht. Dat leert Gods Woord nergens.

De genade Gods is *niet algemeen*, volgens datzelfde Woord.

Aan de verzoenende Liefde Gods door Christus heeft *elk mensch* waarlijk geen deel zooals U schrijft, dat de menschen wèl hebben.

De Heilige Schriftuur geeft U dat volstrekt niet te lezen, en de geschiedenis der menschen leert U ook wel het tegendeel.

Wij zouden U willen aanraden, als U ten minste de waarheid der Schrift liefheeft en Gods eere wil hooghouden door Zijn Woord geloovig aante nemen, en als U misschien ook prijs zou stellen op den naam van Gereformeerd Christen, om de belijdenisschriften der Gereformeerde kerken eens te gaan lezen en te willen vergelijken met de Schrift, "Gods getuigenis, dat eeuwig zeker is, en eenvoudigen wijsheid leert."

Wat zou discussie tusschen ons baten, als U niet Gods ontwijfelbaar Woord aanvaardt als grondalag der waarheid voor ons leven en streven? G. V. B.

NOODIGE CORRECTIE

Werd in het nummer van ons blad van 15 Mei l.l. uit het begin van ons artikel "Gezichtsbeneveling en Gedachtenvertroebeling" een geheele regel gemist tusschen den eersten en tweeden gedrukten regel, waardoor natuurlijk de samenhang van den zin verloren ging. (De eerste zin van ons artikel in het 15 Mei nummer luidde: In "De Wekker" schrijft in de rubriek "Kerk en Staat," Ds. Jansen, Veldprediker in Algemeenen dienst van het Nederlandsche leger, menigmaal lezens- en wetenswaardige dingen.)— erger was het in den Standard Bearer van 1 Juni l. l., waar b.v. ons stuk over "De Edelmoedigheid van de Kalamazoosche Synode enz.", op bladzijde 287 in de eerste kolom, regel 3 van boven, te lezen geeft: "een aap *werd* genoemd in zijn halfmaandschrift".

Zooiets leelijks schreven wij in het geheel niet.

Ons manuscript gaf te kennen, dat Ds. H. Bultema in zijn orgaan "een aap, een aap *had* genoemd," en over het gebruik van den juisten naam voor een gewoon ding werd "aangeteekend" door "Het Zoeklicht..' —

Voorts schreven we in het zelfde stuk een eind verder niet nufheid (Zie regel 5 van boven in dezelfde kolom en op dezelfde bladzijde) en ook niet hoofdsch (zie regel 13, idem, idem) maar *mufheid* en *hoofsch.*

Terwijl in hetzelfde nummer, op blz. 284, tweede kolom, regels 19 & 20 van onderen moet gelezen worden: "die vergadering toegekende decoratie van "gentleman" *gaan* verliezen," in plaats van — *te zijn verliezen,* zooals er staat gedrukt.

Andere, kleinere zet- of drukfouten in het stuk gaan we nu maar met stilzwijgen voorbij. De lezer wil misschien wel zoo vriendelijk zijn om ze te herstellen.

G. V. B.

ENEMIES WITHIN THE CHURCH

"In every age the Church of God has to drive out her spiritual Amorites, Unbelief, Ungodliness, Heresy, Idolatry, the setting up of man's inventions and forms in place of the pure truth of God; and unless she is diligent and bold these enemies will beleague her and infest her and will at length drive her out of her inheritance. These are the enemies who will dispute with the heirs of promise every foot of their expected heritage. With these it is no child's play at arms, but a veritable struggle for life; for as the spies reported of the sons of Anak, which come of the giants, 'We were in our own sight as grasshoppers, and so we were in their sight' —so these bold gigantic foes are not afraid of the utmost efforts the believer can put forth by the mere force of his own will."

—L. H. Wiseman, M. A.

ATTENTION!

FIELD DAY — JULY 5

The Lord willing, we hope to again have another Field Day at Boynton's Grove, Jenison, Michigan, July 5.

The Revs. Hoeksema and Ophoff and others have been secured as speakers.

Games will be played in the afternoon.

Let all those who can come and enjoy the day with us.

THE COMMITTEE.